Государственная БИБЛИОТЕКА СССР имени В. И. ЛЕНИНА 1961 г.

ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОЙ! ДИЗЗА КХОАЧАШДЕ ШОАЙ ДЕКХАРАШ!

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет

Советски Союза Коммунистически парто Нохч-ГIалгIайн обкома, Нохч-ГIалгIайн АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 91 (3943). | ШОАТТА, 30 июль, 1964 шу. | Мах. 2 кап.

КЕРДАЧА ДЕШАРА ШЕРА—ЛЕРТТIА КИЙЧО

ДУКХА ха йоаццаш хиннача СССР Лакхехьарча Совета сессе тIанийцача законо, цига Н. С. Хрущева яьча докладо боарам боаццаш дегаш гIоздаьха ба халкъа образоване болхлой. Партен правительствен чIоагIа дархIа а лоархI, сий а ду хьехархой балха, хIаьта цахаддаш йоакхо а ю цар хьал-торо лакхъяра. ХIара шера правительствас ахча хьожаду керда школаш хьалъяра школай материально-техническа база чIоагIъяра, Сийлен а бехктохкаме а декхараш латт советски хьехархошта хьалхашка. Коммунизм бахьан хьинара къовсам лоаттабергболаш йола къона тIехье хьалкхеяра шоай берригa низ, хьинар, хьекъал оарцагIдаьккха къахьегаш ба вай сий дола хьехархой. КПСС кердача Программа советски школана хьалхашка оттадаь декхараш толамца кхоачашдар, шоай вахара закон лерхI цар.

Бехктохкаме ха я хIана халкъа образоване болхлошта хьалхашка латтар. ЛерттIа кийчо а еза кердача дешара шера. Из гIулакх дика кхета а деш дукха школаш я вай республике хIанзале кердача дешара шерага боккъонца кийчъенна. Грозненски районе укх шера болх беш хургъя 4 школа-интернат. Районе йолаш йолча 39 школаех хIанзале 36 школа боккъонца кийчъяь дIоттаяй. Юхейиса кхоъ укх деношка йистеяргйолаш я. Хьалхьа йоалаш латт керда шиъ школа. Дикка Iалашдаьд доагар.

Кердача дешара шерага кийчлуш дика къахьийгад Ведана районе а. Школашта ремонт еча шерра дакъа лаьцар дешархоша, общественносто. Укх шера Ведана районе болх беш хургъя 35 школа: 7 юххьенцарен, 24 бархI шерарен, 4 юкъерен школа. Цул совгIа, болх беш болча кагерхошта лаьрхIа хургья 17 класс. Шин группа дешаргда дIаьхдаь дийолаш. Деша ха йолаш долча дерригача берашка дешийта торо хургйолаш вIаштIехьбаьккхаб болх.

БархI шерара дешар массанега дешийтара дола закон кхоачашдара дукхха баллеш даьд Наурски районе. Цу гIулакха тайп-тайпарча школашка хьайийлай 270 моттиг йола интернаташ. Цига дешаш хургда гаьнарча фермашка, бригадашка бахача наьха бераш, иштта кхы а. ДIаьхдаь дийолаш бархI группа хургья. Района дукххача боахамаша чIоагIа новкъостал даьд школашта ремонт яра. «Победа», «Терский» яхача совхозаша шоай чотах ремонт яьй дукххача школашта.

Геттара дика вIаштIехьбаьккхаб яа болх Гудермесски районе. Цига ерригача школашта ремонт яь яргья 1 августа. ХIанзале Iалашдаьд укх шера мел эшаргдола доагор.

Цхьабакъда, кердача дешара шера кийчо яра болх иштта дика вIаштIехьбаьккхабац массанахьа а. Дукха моттигаш я хIана а из Iалаьмете бокхача лоархIаме гIулакх тесса лелаедеш. Наьсарен районе тоаьл яланза дукхха школаш я. Iалашдаьдац школашта эша доагор. Геттара ледара ремонт ю Сунженски районерча Первомайское яхача юртарча школашта. Эшача учебникашца, литератураца школаш Iалашъяра болх во латт Урус-Мартана районе.

Цу тайпара кхоачамбоацараш доле моттигаш кхы а я. Цхьабакъда, уж кхы дIахо за мегаргдац. Дукха ха йисаш дешара керда шу дIадоладала. Укх юхейисача хана ерригa торонаш оарцагIъяха еза из болх биза чакхбаккхара. Аьхка дика сиреIа бераш шоай классашка юха чу даьхкача, церна мел эшар Iалашдаь хила деза. Соахка хинна гIалэташ укх шера дувлийта йиш яц. Дика ремонт е а мел эшача доагорца Iалашъе а еза хIара школа. Цу гIулакха новкъостал де деза колхозий, совхозий кулгалхоша. Цу балха юкъе шерра дакъа лаца декхарийла я ерригa общественность. ЧIоагIа терко е еза мел эшача учебникашца школаш хIанзза Iалашъяра. Торгови организацеш декхарийла я шоай ханнахьа учебникаш, кхыдар школашка дIекхачийта. Цахаддаш йоакхо е еза болх беш болча хьехархой.

Дукххача хана денз хьалъе йола а я, хIанз а тIехь хьалъяь яланза школаш я вай республике. Уж хьалъеш йолча гIишлоний организацеш декхарийла я школаш сахагIа хьалъяра де мел дезар де.

ХIанззехьа, шерра общественность юкъе а оаш, кхетамца вIаштIехьбакхха беза школе аха ха йолча берий учет яра болх. 1-ча сентябре деша ца доагIаш цхьа бер диса йиш яц.

Республика школай балха юкъедоаладе деза мехка кхыча школашка белгалдаьнна кердадар, хьалха латтар.

Кердача дешара шера лерттIа кийчо яр — из пачхахьалкхен лоархIам бола гIулакх да. Ерригa партийни организацеш, райисполкомаш, юрта Советаш, халкъа образоване органаш декхарийла я, доаццача хана кховчамбоацараш дIа а деьха, керда дешара шу дика дIадоладе мел эшар Iалащае.

СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

СССР Министрий Совета тIанийцаб «Колхозий председателаш, специалисташ, механизатораш, пачхахьалкхен пенсеца Iалашбарахи социальни страхованехи» бола соцам.

Цу соцамах колхозий председателашта, лакхара е юкъера специальни образовани йолчен колхозия производства ерригача звеношка шоай специальностах болх бечен колхозий специалисташта, керттерча (боккхагIча) бухгалтерашта, колхозий механизаторашта (трактористашта - машинисташта, трактористашта, комбайнерашта, шоферашта, стационарни установкаш тIа болх беш болча машинисташта, токарашта, слесарашта, мотористашта, радиооператорашта, электрикашта, производственни квалификаций болча техникана ремонт еча гIулакх деча кхыча наха) пенси хьожаду къабаларахи инвалидностахи, хIаьта цар дезалашта — кхоабар дIаваьлча [redacted], гIулакхерча наха, цар дезалий членашта болча нормахи порядкехи доаш пенси.

Балха стаж пенси хьожадара лоархI колхозе болх беш хьахкача ерригача ханах. Цул совгIа колхозий председателашта къабелча хьожадеш дола пенси хьожадаь хила йиш а пенси хьожадар дехача хана тIехьарча итт шерах ше шерал кIезигагIа йоацача хана колхоза председателаш болаш болх бьеча колхоза членашта. Механизаторашта хьожадеш дола пенси хьожаду нагахьа сана пенси хьожадара эшача балха стажа аханел кIезигагIа йоаца ха цу лакхехьа цIераш яьхача профессех цар колхозашка, совхозашка, кхыча пачхахьалкхен юрта боахама предприятенашка, организацешка болх беш яьккхале.

Цу соцамах лерхI нагахьа сана хана кьа из хьегалуш бисача цу наха пособеш дала а хIаьта иштта болхлоштен гIулакхерча нахан оттаьча нормех пачхахьалкхен социальни страхованех уж Iалашбе а.

Соцам законах чIоагIлургба 1964 шера 1-ча октябре денз.

ГIУЛАКХИЙ МИНИСТР О. БАТЛЕР ТIАЭЦАР

28-ча июле Кремле СССР Министрий Совета Председателa Н. С. Хрущева тIавийцар официальни визитах Советски Союзе вена вола Великобритане кхыча мехкашцарча гIулакхий министр Ричард О. Батлер. Ричард О. Батлерца вар Советски Союзера Великобритане посол сэр Хэмфри Тревельян, Великобритане кхыча мехкашцарча гIулакхий министра хаддаяза вола заместитель сэр Гарольд Каччиа, министра заместителе гIонча А. Д. Вильсон, советник Дж. Н. Гендерсон.

Н. С. Хрущевен Ричард О. Батлерен къайле йоалаш, Iымерза къамаьлаш дир вIашин хьештдолча дешай хьакъехьа.

Къамаьлаш деча тIахалар СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко, Великобританера Советски Союза посол А. А. Солдатов, СССР МИД-а ШоллагIча Европейски отдела заведующи А. А. Рощин.

(ТАСС).

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

Граждански Фецарча флота дещ дола кулгал тоаден Граждански авиаци дIахо а дегIайоалаех лерхIаш СССР Лакхехьарча Совета Президиумо СССР Министрий Советерча Граждански Фецарча флота керттерча управлене база тIа хьаяй СССР Граждански авиаце ерригсоюзни Министерство.

ЯЛАТ—ДАЬХЕН АМБАРАШКА

Акха толам баьккхаб Шаьла, Нохай-Юрта, Урус-Мартана производственни управленей къахьегамхоша. Цар толамна тIехкхоачашъяьй пачхахьалкхенна ка бола ялат дIадалара план. ХIаьта а пачхахьалкхенна ялат дIалуш да Шаьла управлене боахамаш. Масала, 27 июле 82 тонни 28 июле 25 тонни ялат дIаденнад шаьлазоша. План 122 процент кхоачашъяь йоллаше а 27 июле 30 тонн ялат дIаденнад Нохай-Юрта управлене а. Цу иин дийнахьа Грозненски производственни управлене колхозашен совхозашен — 861 тонн ялат дIаденнад, хIаьта урусмартановцаша 18 тонн мара дIаденнадац.

Укх тIехьарча хана из болх дикка сихбаьб сунженцаша. 27-чем 28-чен июле сунженски боахамаша Даьхен амбарашка чутессад 1080 тонн ялат, хIаьта план 88,9 процент кхоачашъяьй. Цар лоалахоша, наьсархоша гаьнна воггIа леладу ялат дIалуга. ДIадала дезача 12200 тоннах 29 июле кхоачаш дIаденнар 5422 тонн мара яц, е 44,4 процент.

Пачхахьалкхенна ялат дIадалара план а шоай социалистически декхараш е кхоачашдара хIанзчул тIехьагIа дукха болх бе безаш я Сунженски, Грозненски, Наьсарен, Наурски управленеш, «Грозвино» объединение совхозаш.

Юртбоахама къахьегамхой! Дерригa хьинар тIадахийта къахьега укх лоархIамерча деношка, сихде Даьхенна ялат дIалуга.

Темпаш лоха хIана яьй?

Шаьла производственни управлене 28-гIа июль гIакхоачаш пачхахьалкхенна ялат дIадалара план 107,5 процент кхоачашъяьй. ХIаьта цхьадолча боахамаша, масала, «Джалка», «Дружба», «Новосельский» яхача совхозаша, Ленина цIерахча колхозо пачхахьалкхенга ялат доккара план тIехкхоачашъяьй.

Цу боахамаша ялан тIехкхоачашъеш болх баь бале а ерригa управлени хьайийцача дика болх ца беш моттигаш а я. Темпаш лакхъе йоагIача метта хIара денна уж лохъеш боахамаш а да.

«Автуринский» совхоза ялат дIадийна 2552 гектар лаьтта да. 27-гIа июль тIакхоачаш аьрдар 1565 гектар ялат мара дац. Гектара тIара юкъера яьнар 9,1 центнер мара яц.

Совхоза кхашка болх беш 17 комбайн я. Болх кхетамца беш хилча цу агрегаташа дукхха ялат чуйийца хургдар. Цхьаца бахьенашца болх ца беш сайца латт 5—6 комбайн.

«Джалка» яхача совхозо пачхахь[redacted] дIадалара план 194 процент кхоачашъяьй, хIаьта ялат чуэцарга диллача цу совхозо 3143 гектарах хьеккар 2310 гектар мара яц, кIа аьрда чуйийцад 2040 гектара тIара. Совхоза кхашка болх беш я хьалха латтача боахамаша новкъостала ийта дика техника. Пачхахьалкхенна ялат дIадалара план кхоачашъяьй яхаш ялат чуйийца даьхтара сухал беш бац «Джалка» совхоза кулгалхой.

«Джалка» совхозал тIехьагIа ялат чуэца йоллаелар «Шалинский» совхоз, бакъда 2490 гектар хулача лаьттара дерригa ялат хьекха яьнай из, 54 гектар мара ца юсаш хьекха ялат хьал а ийцад. Тахан - кхоана яхар мо ялатя гороха чуйийца яргья «Шалинский» совхоз.

Шаьла производственни управлене эггара тIехьабуса боахам ба Куйбышева цIерах йола колхоз. Ялат хьакха доладенначa хана денз 1615 гектарах укхаза хьекхар 923 гектари, аьрдар 673 гектари мара яц. Юкъера лаьрхIача колхозе гектара тIара доал 10,5 центнер ялат. Ялат довш хиларца лерттIа къовсам лоаттабац укхаза. Ялат чуйийцача кхай тIа дукха канаш дус. Уж хьа ца лохьадарал совгIа наха бIаргагургдоацаш уж тIадола лаьтта аха бийсанна трактораш арайоалийт.

Ялат дIанийдеча шин пункте хилар тхо. 26-ча июле сайрийна итт сахьат даьлча ялат дахьаш цхьа машин яизар город Гудермеса ялат дIанийдеча пункте. Иштта да Аргунски ялат дIанийдеча пункте а. Цу тайпара бийсан ялат дIанийлеча пункташка ялат ийца машинаш ахийтац Шаьла производственни управлене.

Хиннахьа ялат чу ца эцаро ялат даккхарга дIабода мах лакхбу. Кхычахьара тIаьхкача комбайнаша, автотранспорто безбу совхозашка из мах. Цудухьа совхозаша шоай махуала чурча торонех дукхагIа пайда эца беза. Ди тIехьа мел доал ялатага дIабода мах лакхлургба.

«Джалка», «Автуринский» яхача совхозашка, Куйбышева цIерахча колхозе хьалхагIа чуйийца даргдар ялат, нагахьа сана цу боахамий кулгалхоца из болх йистебаккхара шоашкара де мел доагIар даь хиннадаларе.

Шаьла производственни управлене колхозашкен совхозашкен ялат чуэцара балхаш хьалхагIа йистедаха торонаш йолаш я. Цхьабакъда, производственни управленен парткомон ялат чуэцара кампане балха лоаттабеш бола тIахьожам лаьгIбаьб.

М. АЛБОГАЧИЕВ, тха собкорр.

МЕХКА КХАШКА

25 МИЛЛИОН ГЕКТАРА ТIАРА ЯЛАТАШ ХЬЕКХАД

Прибалтикера денз Тихи океага кхаччалца ялат чуэцаш латт вай мехка. Приморски крае кIан мукхи кхаьчад. Сиха а ца дойташ а ялат чуэцар ахархоштa дага доаллар да. Новокачалински совхоза механизатораша 46 сахьата 3250 гектара тIара ялат хьаккен 63 сахьата арден лаьрхIад. Хьалха латтача механизаторaша сахьата 10—14 километр пиикъ байташ лелаю шоай агрегаташ.

Амурски областа кхашка араьяннай ялат чуэца машинаш. 666 эзар гектара тIара ка бола ялат чуэца деза укхаза.

Ялат чуэца йолаеннай Сибарега а. Уж балхаш сихденнад Омски областа кхашка, 1,5 метр лакхденнад рожь, цхьан метрага кхоач кIа, эттара хьалха кхьчай укхаза горох. Дукхха боахамаш из культура чуэца доладеннад.

Эзараш комбайнаш йоахх Лоьхерча Поволжье ялат чуэцаш. Волгоградски областе мел йола колхозашен совхозашен ялат чу эцаш а. Хьажкlаш йоацаш 4 миллион гаргга гектара тIара ялат чуэца еаш я уж. Керда ялат дIалуш латт.

Ка бола ялат чуйийца йистедоалаш латт Ставрополье. Ша миллион гектара тIара ялат хьекхад краерча механизатораша. Эзараш автомашинаш я ялат элеваторашка дIаозаш. ХIанзале дIаденнад 20 миллион пунт ставропольски кIа.

Донецки аренашка а догIаш а сайца хова ха эттай. Массе боахамашка ялат оардаш латт. Хьийкъача ялатаца гIоэдах механизаторий дегаш. Славянски производственни управлене «Правда» цIерахча колхозе комбайнераша вежараша Николаи Викторей ГончаровгIар хIара гектара тIара «Мироновская-264» яхача кIих 44 центнер йоаккх. Гектара тIа шин бIаь пунт совгIа ялат довккх Великоновоселковски, Марьински, Красноармейски производственни управленей дукххача боахамаша.

Ялат чуэцаяга кхетамца вIаштIехьдаккхаро хIара денна пачхахьалкхенна ши миллион пунт ялат дIадала торо хулийтар Днепропетровски областа боахамашка. Соахка укх хана дIаденначул шозза дукхагIа — 25 миллион пунт ялат дIаденнад областа. ХIанз а цахаддаш дIалуш латт ялат.

Ялат чуэца дика дIайолаеннай пензенски областа колхозашен совхозашен. Эзараш гектараш тIа хьекхаь Iоднилад ялат.

Ялат кхаьча доалаш латт Таллина, Калинина, Костромской, Кировски, Пермски, Свердловски областашка а.

СССР Министрий Советерча Центральни статистически управлене хоам беча тайпара, 25 июле кхоачаш мехка 24 миллион 789 эзар гектара тIара ка болен зернобобовни культураш хьекхай. 14585 гектара тIара ялат аьрда даьннад.

8716 эзар гектара тIара ялат хьекхад Украине. Укх денoшка республика дукххача областашкара дика кхаьш ух. Луганск областерча «Новый Айдор» яхача совхозе 2100 гектара тIара ялат 70 сахьата касрах Iоднилад.

Ялат чуэцаяга шерлуш латт Казахстане а. Хиш дехкача лаьтташ тIа дIадийна кIа чуэца доладаьд Семипалатински областа боахамаша. Мукх чуэцаш ба Павлодарски Прииртышьера механизатораш. Къулбехьен Казахстана хIара денна миллион пунтал совгIа ялат чутосс. Даьхен амбарашка заденел совгIа ялат дIалуш итташ боахамаш да.

Шерра химизаци юкъеяхьарни хиш дехка лаьтташ шердарн бахьан долаш дикагIа ка бола ялат хьувкъадаьд Узбекистане а. Республика колхозашен совхозашен пачхахьалкхенна дIаденнад 28 миллион пунт совгIа. Ялат дIалуш я Туркменски, Таджикски, Киргизски республикаш а.

А. РЖЕШЕВСКИЙ, ТАСС-а корр.

Москва.

КОТАЛОН РАПОРТ

Сунженски производственни управлене «Победа» яхача колхоза парткомон правленеи дое гIоздаьнна хоам бу шера планах пачхахьалкхенна дIачудала дезаш хинно 31600 центнер ялат дIачу а денна 26 июле ханал хьалха шера план кхоачашъяь хилар, фуналаьрхIа дола ялат амбарашка чутесса а даьннад.

В. ЕМЕЛЬЯНОВ, Сунженски производственни управлене «Победа» яхача колхоза председатель.

И. ЕЗИКОВ, парткома секретарь.

СОМ ЧУЭЦАШ ЛАТТ

Дика хиннаб сом укх шера Наурски совхозе. Шерра-шера тIехкхоачаш[redacted] совхоза. Шерра-шера тIехкхоачаиду совхоза болхлоша тIанийна социалистически декхараш. ХIара гектара тIара 50 центнер сом гулбе лаьрхIача 60—65 центнер сом гулбу укхаза. Масала, хIара гектара тIара 60—64 центнер гIамагIаш гулъяьй Бекренен Ивана кулгалдеча бригадо.

Кхачаш латта Iалашъяра гулбеш латт совхозе. Дика хьийкъаб «астраханская белая» яха Iажаш.

СУРТА ТIА: (аьрзехьа) звено кулгалхо йола А. Розетнева, Т. Лысовая Iажаш хьабоахаш ба. П. Яхха тексти сурт.

БОЛХ ТОАБАЬБ

Дерригача Iаи хьайбаш кхабара тоъаргйолаш 13 эзар тонн хьажкIий гIадах силос йолла лерхI тха отделене, соахка дIаеллачул шин эзар тонн дукхагIа хургья из. Дагалаттар кхоачашдара эша хьалаш да. Шендаь, кийча латт отделене 15 эзар тонн силос чухоаргйола 25 харш. Хьайбаш латтаргдолча фермашта гаьна [redacted] йолларгья ерригa а силос.

«Капустина» яхача отарерча шурий-товарни ферма юхе дIайола оаха силос. Жана лаьрхIа кхаь харша чу, хIаране чу 800 тоцн а йоллаш, 2400 тонн силос йолларгья оаха укхаза. Ши километрал гаьнагIа дац силос дIайолаш долча харшех цхьаккха а. Из бахьан долаш моашта эшшача шоаш силос хьатIая йиш хургья жа Iуй.

Сихха силос дIайоллаш да тхо хIанз. Силоса дIайохкаш йола хьажкIаш хьохкаш ба цхьоалагIча отделене механизатораш. Дика къахьег комбайнераша Лавлинский Степана, Корненко Ивана, Котов Ивана, трактористаша Стеценко Михаила, Андриянов Ивана, Цимлянский Владимира. Болх дIаболабича денз нормаш тIехкхоачашъеш денна 60 — 70 тонн гIожа доакъар хьакха а хьокх ата а оат цар хIаране эгрегато. Белгалдаьккха дезаш да укх шера гIожа доакъар дикагIа оаташ а кийчдеш а хилар. Силоса лаьрхIа йола хьажкIаш хьокха комбайнаш дика тоаьл а лерттIа болх беш а йолга да из. Харшашка дIадоллаш дола дерригa а гIожа доакъар таразаца оз, цу гIулакхо торо хулийт силос дIа мел еллай ха.

Комбайнаша аьта дола гIожа доакъар харшашка дIакхухьаш ба Наурски автобоахамера шофераш. Геттара дика къахьег парех дукхагIчар. Масала, нормаш тIехкхоачашъеш ба шоферaш Кардаильский Николай, Лукьянов Михаил, дукхагIа гIожа доакъар чугIоргдолаш тоаьй цар шоай машинаш.

Тешаме кхоачашду шийна тIадилла гIулакх машинаш Iойоассаеш волча тракторнсто Тишков Николая, 3—5 минутад тIех латтийтац цо цавакхха машин. Харшашка йола силос IотоIаеш хьинарца белгалваьннав Тантуев Джалаудии.

Доакъарца белонаш дукхагIа хилийтара гороха чу а деттаи йолларгья оаха хьажкIий силос.

Совхоза хьайбашта шортта моша доакъар кийчдара тIагIертта къахьегаш ба тха отделене механизатораш.

Х. КЕСАЕВ, Наурски производственни управлене «Терский» совхоза 2-ча отделене управляющи.

ОКТЯБРА СИЙНА

ХЬИНАР КХОДАЦ

Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводе къаьстта дика къахьегаш я Абасалиев Мамеда кулгалду № 1 йола установка коллектив. Валови продукци арахецара вархI бетта план 12-ча июле кхоачаш а яь цу хана денз хьа бархIлагIча бетта чотах арахийца продукци эзараш толаш я.

СМУ-9 вIашлонхой болам хьал а лаьца бархIлагIча бетта план кхи а хьалхо кхоачаш а еш планал совгIа итташ эзараш тоннаш продукци арахеца лерхI коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча цу коллективо. Шера план 25-ча декабре кхоачашъе социалистически декхараш тIайийцадар цо, хIаьта хIанз ший торонашка хьежа а хьежа валови продукци арахецара укх шера план 15-ча декабре кхоачашъе лерхI. Уж декхараш толамца кхоачашдара хьинар ца кходеш къахьегаш я нн. Баранова, Бирюлькина, Бутова кулгалду сменаш, шоашкара доагIаш дола дакъа лоац рационализатораша. Укх шера балха юкъейилхьай бIаьц сомаш пайда беш йола рационализаторски предложенеш. Цу даькъе дикка къахьийнад рационализатораша Александрова, Понтерева, кхьбараш.

М. ЧАХКИЕВ.

ДОГ ТИЙША ДА

Грозненски нефтемаслозавода установкай коллективашта юкъе хьалха латтарех я коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаю тха коллектив. Апрель бетта денз июль беттага кхаччалца пахафин арахецаргдолаш вIаштIехьбаьккхар оаха тхоай установка болх. Керда продукци химена чIоагIа эшаш йоле продукци хилар кхета а хьа берригa низ тIабахийта къахьийгар тха установка коллективо. Цунга хьежжа хилар даьха къахьегама толамаш. ВорхI бетта валови продукци арахецара план 12-ча июле кхоачашъяьй оаха. Къаьстта дика къахьегаш ба технологаш А. Волошин, В. Куденко, С. Капленко, слесарь А. Боров, иштта кхыбараш. Царех хIаране смена норма 108—109 процент кхоачашъю.

«Грозхимнефтестрой» треста СМУ-9 коллективо даь кхайкарал дег тIара къоабаллаь хьал а лаьца Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 47 шу дузача денна сийленца наькъа яхара доккхий декхараш тIанийцад тха коллективо. Оаха доша деннад валови продукци арахецара 11 бетта план 10 ди хьалха кхоачаш а еш, арахецача продукцега дIабода мах 6 процент лохбе. Уж декхараш толамца кхоачашдергхиларах дог тийша да тхо.

Ю. ГИЛЯДОВ. Грозненски нефтемаслозавода № 40 йолча установка начальник.

КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

Октябра 47 шу дузача хен сийна шерра социалистически яхь а йоаржаь къахьегаме доккхий толамаш доаь Нохч-ГIалгIай химически завода коллективо. ВорхI бетта валови продукци арахецара план 17-ча июле кхоачаш а яь, таханарча денга планал совгIа бIаьш сомий маьхха продукци ейнай цо Даьхенна. ХIаьта планаца хийсина къахьегама оасарле 8 процент совгIа дегIайоалаш, рационализаторски предложенеш балха юкъеккувларах 2500 сом кхоне вIаштIехьдаьннад цуя.

Цу дезача цIей сийна яьржача яхье хьалхле лелаю химически цеха краскотеречни участкерча болхлоша. ВорхI бетта план 125 процент кхоачашъяьй цар. Къахьегама оасарле лакхъяра, продукцега дIадодар лохдара, бедали кхыйола материалаши кхояра чотах массехк эзар сом кхоне а терденнад цу берт тайнача коллектива. Уж толамаш доахача хьинаре къахьегарца белгалбаьннаб участкера аппаратчик нов. Галчанов, фасовщикаш ии. Ветрова, Хайрова, аппаратчикий гIончаш Ибрагимов, Качалова, кхыбараш. Сменин заданеш 125—130 процент кхоачашъю цар.

Т. МАГОМЕДОВ.

Донецки область. Семилетка йолаеннача хана денз Краматорски еза-йоккха станокаш еча заводо арахийцай бIаь гаргга кердача моделий станокаш. Уж промышленноста тайп-тайперча поакъошка болх беш а я, цар къахьегама оасарле дикка лакх а ю.

Сурта тIа: модернизированни вальце-токарни станокий [redacted].

С. Гендельчане сурт. ТАСС фотохроника.

ХЬАЛХА ЛАТТ БУРУВ ДЕТТАРАШ

Бурув тохача балха тӀа толамаш дахар тийша да бурув тохача еррига звеной а царна гӀоновкъостал деча болхлой а гӀуллакхех. Царна хӀаранена шоай гӀулакх довзарга хьежжа хургда цар балха тӀа ка хилар а. План кхоачаш ца еш цхьа шу дӀадахадац Карабулакерча бурув тохара контора болхлой.

Ши-шегӀа бахькхаболий-теш цар из толам? Бахькхабац. «Грознефть» яхача объединене эггара тӀехьавосаш яр 1959 шера из контора. Цу гӀулакхо кӀоаргга уйла еча оттабир конторе кулгалхой, шоаш тӀехьабисар бахьанаш лехар цар. ХӀаране ший балха гонаал кӀоаргга Ӏомае а йоӀза а хьина декхар оттадир цар контора болхлошта хьалхашка. Технически дешар Ӏомаде доладелар бурув деттача конторе. Массане а Ӏомадора из: инженераша, гӀуллакхерчар, гӀо-новкъостия деча цехерча болхлоша. Бурув деттача бригадаша шоашта теоретически ховш дар практически чӀоагӀдора новкъосташа Катосонова, Бородацке, Печенова, кхычар шоай опыт дӀайовзийтар кхычарна. Болх дӀаболабелар, хьалхара толамаш даьхар. Заданеш хаьал хьалха кхоачашъе баьлар болхлой. Мелови скважинаш йоахача рекордаш оттайир мастераш Мальцевн Панфилови болча бурув деттача бригадаша.

ХьалхагӀа балха тӀера нах дӀабуьлаш хилар дӀадаьккхар коллективо даьхача толамаша. ХӀанз даиман болх беча болхлоех чӀоагӀъенний контора. Шоай гӀулакх довзаш хьаьро йиш хилийтар царга производства мела моттигаш бӀаргаго а кхоачамбоацараш дӀадаха а, цо иштта йиш хилийтар производства чура кхоачонаш гучаяьхен царах пайда эцен. Массанена а дикка дова лоабата маркхал безбар мел хала болх ба, цо болхлошкара мел дӀайоаккх. Из болх аттача баккха цига юкъейоалайир лоабата маркхал кийчбара а из безбара а керда способ —гидромешалка. Гидромешалкаш хьалъюзар гидропистолеташца. Цу гӀулакхо болх диказа лакхбир, из юкъедоаладир Грозне меттел таьйна кхычаьа а.

КӀоарга бурув тохаш скважинаш ккар йоккха проблема я, цу балха тӀехь боккха лоархӀам белаш да породах Ӏург доаккха оста. Серийни арахийца осташ забоешка Ӏалаьмате кӀезига хе йоаккхаш да пул совгӀа цар кӀезига проходка а ю. Из баьнан долаш каст-касте хьалдаха а юха чудахийта а дезаш хуа уж. Цар метта хьадир истираюши яха тайпа осташ. уж воккарел кхозза дукхагӀа забое леладе йиш хулар.

Уж тайпа масалаш дукха доаладе йиш я. ЧӀоагӀа дега тоам беш да рационализаторши изобретателаши инженерно-технически болхлой хинна цу Ӏеш мугӀарера болхлой шоаш а хилар.

ГӀулакх иштта лелаярах беркат даьлар. Масала 1959 шера конторе болх беш 20 совгӀа бригада яр. ХӀаьта бурув тохаш 25—30 эзар моттиг а яр. Соаьха болх беш ерригаш а 12 бригада мара яцар, цхьабакъда, цар бурув техар 56634 метр. Цул совгӀа шерагара шу массаза доал бурув дукхагӀа а тох.

Доккхий балха толамаш даьхача хьалха латтача шоай бурув деттарех мастерех Бородацкех, Касаковх, Губинах Афанасенкох, Герлецкех доккхал де йиш йолаш я коллектив.

Карабулакерча бурув деттача болхлой опытаца Ӏомалу бурув деттача кхыча предприятей коллективаш а. Масала «Малгобекнефть» НПУ бурув тохара конторе кӀоарга бурув тохача боккха пайда баьлар Карабулаке бурув тохара опыт Ӏомаьчул тӀехьагӀа. Укх шера хьалхарча ах шера лаьцача яхьа итогех хьалхара моттигаш лаьцай цу коллективаша, плачаз совгӀа дукха метраш бурув а техаш. ХӀанз аргӀа «Грознефтеразведка» яхача разведка бурув деттарашка а. Уж балха тӀехьабус пар кхераме доаккх еррига объединене план кхоачашьелга. Цхьабакъда, де дезаш хӀамаш дисад Карабулакски конторе а. Цун балха тӀа а да дукха кхоачамбоацараш. Цхьабакъда, тахан бечуй кхоана дикагӀа берг-ка вай болх яха дезиз йолча болхлоша шоай балха юкъера уж кхоачамбоацараш чекха дӀадоахаргхилараш дог тем. Цунца болх беш, цар шоай хьалхара моттиг социалистически яхье дӀа а лургьяц керда рекордаш а йоахаргья, гучабаргӀа производства новатораш-маякаш, коммунистически къахьегама коллектива сийлен цӀи йоаккхаргья.

Объединене болхлой декхар да Карабулака бурув деттача контора болхлой опыт шерра бурув деттача предприятей болхлошка дӀахьачийтар. Цу гӀулакхо йиш хулийтаргья хьалхашка латта дезараш толамца кхоачашде а мехкдаьтта доалла керда моттигаш караерзае а.

В. НАЗАРОВ,
«Грознефть» объединене начальника заместитель.

«Старогрознефть» НПУ цхьоалагӀча промысла мехкдаьттахой къаьстта дика къахьегаш ба укх шера. Ялх бетта план 101,5 процент кхоачаш а еш планал совгӀа хьедаьккха мехкдаьтта массехк бӀаь тонн да. Июнь бетта ворхӀ скважина геолого-технически мероприяти яро торо хилийтар планал совгӀа бӀаьш тоннаш мехкдаьтта даккхе. Июль бетта кхы а дикагӀа къахьийтар промысла коллективо. 23-ча июле кхоачашйир цо бетта план. Уж толамаш довзача къаьстта дика къахьийгар операторашта яи. Гишина, Беличкова, Павликова, кхычар. Иштта дика къахьегаш ба скважинашта лаьттана кӀала ремонт еча смецацара болхлой. Царна юкъе ба Кузнецов Анатолий, оператора гӀонча Актамиров Шемхан, кхыбараш.

Сурта тӀа: скважинашта лаьттана кӀала ремонт ю операторащ (аьрдехьара аьттехьа) Актамиров Шамхан, Кузнецов Анатолий, Мирошников Николай.

М. Панева сурт.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме

Республика Лакхехьарча Совета Президиум ший аргӀанарча заседание хьежар Шаьла района кхашка балха боахкача къахьегамхоашта культурни бытовойи гӀулакх дара дешага.

Сощама тӀа белгалдаьккхал, дукхача юрта Советий исполкомаш кхашка болх беча къахьегамхошта культурни бытовойи хьалаш хилийта гӀерташ хилар.

Цхьабакъда кхашка болх берашта деча культурни бытовойи гӀулакх тӀехь кхоачамбоацараш да. Шьала райисполкомо кӀезига йоахо ю торговля вӀаштӀехьичкхара. Эггара чӀоагӀагӀа эшаш дола товараш ший ханнахьа хилийтац «Дружба», «Гудермесский» яхача совхозашка. Автолавкаш кхашка ахара график телхаю, кхашка ахац бытовой гӀулакх дара предприятей комплексни бригадаш.

Дукха кхоачамбоацараш да культурно - просветительни учреждений балха тӀехьа. Мела йоаржаю хьалха латтача механизаторий, хьажкӀаши свеклаши делаерий, юрта боахама кхыболча мастерий опыт. Кхашкарча станашка, бригадашка, хьатташка иштахьа мара хьувкхац кинофильмаш, хан-ханнахьа лоаттадац газеташи журналаши.

Цу заседание дийшар къахьегамхой Ачхой-Мартана юрта Совета балхах дола дош а. Белгалдаьккхад, Советон цун исполкомо организационно - массови болх кӀезиг - дукха тоабь хилар, юртара боахамех культурах декхараш кхоачашдара къахьегамхой дукхагӀа юкъеов, хан-ханнахьа ю совета сессеш.

Цхьабакъда Совета исполкомо мела дегӀабоалабу общественни хьисапе бер йоха баах. Цун хадданза йолча комиссех дукха яраш шоай декхар кхоачашдеш яц. Царна кхоачамболлаш новкъостал дац.

Юрта Советон цун исполкомо кӀезига терго ю халкъа образование, медицина, культура болх тоабара. Школаш, больницаш, клубаш хӀанзалца доагорца Ӏалашьяь яьнанц.

Болх ца беш каста-каста сецабаки водопроводи. Кхоачамбоача хьал тӀа дац нах чубаха цӀенош. Из иштта доллашехь а уж тоавара ахчах пайда эцац.

Юрт товара, берий школьни медицински учрежденеш шерьяра, бахача нахагара совйолча хьайбай продукташ ийяра дешар къестадара дакъе юрта сходу исполкомо боагӀаш бола мах бац.

Дийшача дешах лаьца бола сецам тӀайиш Лакхехьарча Совета Президиумо.

ХЬАЛХАРЧА МУГӀАРЕ

Юрта боахама интенсификацих ирах йола КПСС ЦК февральски Пленума решенеш кхоачашъеча юкъе доккха дакъа доал Наурски производственни управлене чудоагӀача боахамашкарча комсомольцашех кагирхошех.

Ӏан замалахь дукхагӀа мукъа за йолча хана агрохимически кружокашка дешар вар 316 комсомолец кагирхой, 210 сого механизаторши курсаш яьхар, 140 поливальщик кийчвир. Уж бар массехк шера юрта боахаме болх баь хьажкӀаш кхейр сайна йолча безвтокхамерца участкашка къахьегаргхола кагирхой.

Цудухьа тха вӀаштӀехьдаьхар еррига управлене 41 хьажкӀаш лелаергӀола механизированни звено вӀашагӀйолла. Царех 11 звено кубански механизатора В. Перевише методах хьажкӀаш кхееш и. Звеношта керте латт «Надтеречный» совхозера коммунистически къахьегама ударникаш Солтаев Алам, Сагалов Мухьмад, комсомольски организаце секретарь Нукаев Хьасан вайна бола говза хьажкӀаш лелаярхой. Царех хӀора звеноега я 200 гектар совгӀа хьажкӀаш, 30—50 гектар свекла, кхыйола культураш.

Ӏалаьмате дика дӀайийр хьажкӀаш керда йиллача «Новогорский» совхоза звеньевойс Голтаков Лемас. Цун звенос хьалкхеергья 200 гектара тӀа ялатийнен 200 гектара тӀа сийлосан лаьрхӀа хьажкӀаш. Цу еррига майдан тӀера 60 центнерага кхоачаш фуаьхьхан 300 центнер совгӀа силоса лаьрхӀан хьажкӀаш чуэна лерхӀ звено членаша. Из толам баккхара дукъе цар зарь эзале лаьтта минеральни удобренеш тайсар. ХӀара гектара 10—12 тонн кхоачаш органически удобренеш ехкар.

Из гӀулакх де хало хилар звено членашта совхове доккаденна кхо ца хилар бахьан долаш. Царна дика хайра цу хехоина вӀалхара бала. Шоай юрта бахача нахха кошкара кхо кхетица дӀа а кхухьаш дӀадийхкар цар. Кхашка диллы кхо долаш хиннача кхыча звеноша а кьелавьяр из пайданера гӀулакх.

Удобренеш яхара свина долча лоархӀамерча гӀуланна района комсомольцашех кагирхошех сеяла терго еш хиларех вӀаштӀехьдаьхар кхашка 50 эзар тонн удобрени йилла.

Иштта дика кийчо яь оасар даьлахад управленерча пропашни культурашта. Доккхий толамаш доахаш дӀахьу из бола механизаторашта Музыкаев Уваиса, Джабаев Ширвана, кхычар.

Тха районе дӀаювцаш лоархӀамерча культурех я комсаш. Уж кхееш хургья 17 комсаш лелаю комсомольско-кагирхой бригадаш. ХӀара гектара тӀера 85 центнер йолеш комсаш кхее аьнна декхар тӀайийцача комсомольцашта дика кийчо йир бӀаьстан балхашта. Практически а теоретически а дешаш 1252 комсаш лелаю кагирхой бар. — Шоаш зеча ца дийшало хьагойт цар деча балхашка. Къаьстта белгалъяьлар «Советская Россия» яхача совхозера Шунгулаев Ӏабдурашиден Туркова Антонинаси кулгалху бригадаш. Юххьанна де дезаш мел лола балхаш чекхдаьха баьнабб бригада членаш. ХӀана тӀехьаюсача бригадашта новкъостал ду цар. Цу тайпара хьинаре къахьийгад «Наурский» совхозера ион. Лелейнко, Ленина цӀерахча совхоза ян. Корнова, Ковпак керте латтача бригадаша а.

Юрта боахама интенсификаци еча доккха дакъа дӀалоаш хиш дехки лелаттаеш шердаро а. ДӀадахача шера 1800 гектар гаьгге мара ца хиннача укх шера 2547 гектар хиш дехка лаьтта да комсомольцашкен кагирхошкен. Цу тӀа 12 комсомольско - кагирхой бригада комсаши 15 звенос хьажкӀаши кхеергья. Цар тӀайийца дехкар да хӀора гектара тӀера 100 центнерах совгӀа комсаши 60 центнер хьажкӀаши кхее. Хиш дехка лаьттан районе дукхагӀа хилийтара дӀахоьхоба хана а цахадлаш къовсам лаоттаберга оаха.

Йоккха терко ю оаха коммунистически къахьегама ударникаши коллективаши дукхагӀа хилийтара а. Из сий дола цӀи еннай тха района 857 комсомольцаш кагирхоешн. Царна юкъе 15 звенон 7 бригадеш я. Из цӀи яккара боккха къовсам лаоттабеш 10 кагирхой бригадеш 20 звенон я вӀаш. Шаккха дахьгӀойлийтаргбаь оаха коммунистически къахьегама ударникий коллективаши мугӀараш шердара бола къовсам.

Укх шера тха управленерча комсомольско-кагирхой звеношен бригадашен яьллкеертья 10466 гектара тӀа хьажкӀаши 1300 гектара тӀа комсаши. Уж культураш кхеяра тӀайийца декхараш кхоачашдача доккхагӀа доал дакъа дӀалоацарга химе.

КПСС ЦК декабрьски февральски Пленумий решенеш кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаць дима къовсам лоаттабергба тха управленерча комсомольцашен кагирхошен.

И. ДАЖИКАЕВ,
ВЛКСМ Наурски, производственни управлене комитета секретарь.

АГИТАТОР ХЬАТТА ЕНАЙ

Шьала производственни управлене Куйбышева цӀерахча колхозе чуйнна ка бола ялаташ чуэцаш ба колхозхой. Колхоза массайолех участке, бригада кхехкаш латт укх шерара ялаташ чуэцара болх. ХӀара колхозхо хьинар а низ а ца кходеш Даьхена дукхагӀа ший даннахьа ялат дӀадала уйла йолаш къахьегаш ва. Укх лоархӀамерча деношка колхоза чӀоагӀа гӀо ду агитатораша. Царла юкъе дикагӀчарех цаӀ я агитатор Маруся Эдиева. Вачи-Юртарча библиотека заведующи йолаш цо болх бу массехк шу да. ХӀаьта хӀанз укх бехктокхамерка деношка Маруса колхоза хьатта тӀа наха эшаш бола болх лелабеш я. Уххаза цо хийчкьй кхоалеина кӀалха цӀо уголок. Агитатора цига хьалтехад лозунгаш, плакаташ. Истолеш тӀа дала керда газеташ, журналаш, укх шахматаш. Пехах хьалтеха йоала «Къахьегама листок». Из листок арахец агитатора ше. Цу тӀа дувш комбайнера Межидов Элмарзий дикагӀча, методех, цун карагӀдьыннарех лаьца. «Къахьегама листокаш» тӀа агитатора Эдиева Марусе язду иштта дика болх вӀаштӀехьбаьккха хьинарца къахьегаш болча кхыча механизаторех. Масала, уж ба иов. Аиев Абдулхьамид, Цуханов Имран, Абузантов Абдулкъахӏяр, кхыбараш. Цар шоашта юкъе шерра социалистически яхь йоаржаьй денгара ди массаза доал йоникий коталонаш яке, сизбаьб ма бола ялаташ чуэцара болх.

Комсомолка Эдиева Маруся юрта дикагӀа йола агитатор я. Дика, наха езаш агитатор хила дукха хӀа деза. Цудухьа Марусас хӀара денна ший кхетам лакхбара деш.

Сийлени лоархӀамех цӀи я агитатора яр. Цо оала дош ладувгӀарашта дега чу дужаргдолаш оал. Иштта я Эдиева Маруся.

З. ЭСАМБАЕВ.

ДОККХИЙ ХУВЦАМАШ

Август бетта ши шу дуз тха завод болх бе йолаенза. Цу хана денз хьа дукха хувцамаш хиннад заводе. Завод болх бе дӀайолаеннача хена верригаш я бӀаь специалист мара яцар болх беш, хӀаьта хӀанз ужаш ба 5 бӀаь совгӀа саг. Тха коллективо укх шин шера дукха къахьийгад чоалхане кхаь тайпара йола электросверлильни мешинаш арахецара.

Литейно - прессови цеха коллектив хьалха дӀаяхача хена цӀаккха план кхоачашьеш яцар, хӀана толамца кхоачашду цо ший декхараш. Цун керттера бахьан да цеха кулгалхоша Арчаков Къамбулатеи Балаев Ӏумарен болх ниыса вӀаштӀехьбаккхар. С-437 яха электросверлильни машинаш арахецара июль бетта план 11 ди хьалха кхоачашьяьй цо. Иштта дика къахьегаш я механически цеха коллектив а. Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 47 шу дузача денне сийленца накъа яхара дӀахо йодача дика къахьегама темпаш кхы а лакхъе дош деннад цу коллективаша. Къаьстта дика къахьегарца белгалбьвина ба ин. Гизатуллин, Шахматов, Костоев, Полонкова, Бекмурзиев, Аушев, иштта кхыбараш.

Б. ТИМУРЗИЕВ,
Назрана «Электроинструмента» яхача завода инженер - технолог.

Дешархой совхоза кхашка

«Назрановский» совхоза кхашка дика хьатӀаьнинай маьхера культура — шекара свекла. Духхьал Аьгти-Юртарча отделене из дӀайийнай 420 гектара тӀа. Отделене кхыча къахьегамхоца цхьана хӀара денне кхашка бӀаргаго йиш я оасара чуйна боахка дукха дешархой а.

Массехк шу да бархӀ шерарча Дошлакха - Юртарча школерча лакхерча классашкарчи бераша цу отделене кхашка балхаш ду.

Укх шера отделене свеклашта оасар деш ба 5-чеи, 6-чеи, 7-чеи классашкара дешархой. Цхьа-ши кӀира да из болх цар дӀаболабь. Укх деношка 8 гектар совгӀа свекла оасарах цӀеньяьй бераша. Белгалбаьккха дика къахьегаш ба свеклашта оасар деча Хаштыров Амирхана бригадацарча 7-ча классера дешархой Гамурзиева Фирдос, Мальсагова Фатима, 6-ча классера Хадзиев Башир, Мальсагова Надя, Оздоев Бешир, кхыбараш. Белгалдаккха дана, боккхагӀчар гӀулакх деча гектарашка санна, цар участкера свеклаш а оасарах цӀена хилар.

Шекара свеклашта оасар дах баьчча, деше юха чубахаза хьатӀаккхачнацца отделене къахьегамхошта новкъостал деш хургба уж ялат чуэцача.

Р. МАЛЬСАГОВ.

ГӀИШЛОНХОЙ ДЕННА

Укх шера къаьстта дика къахьегаш я иов. Гоголя кулгалдеча № 4 йолча гӀишлой-монтажни управлене В. Валуйски кулгалду коммунистически къахьегама сийлен цӀи лелаю бригада. Ялх бетта план тӀехкхоачашьяьй цо. ГӀишлонхой денна сийленца накъа яхара укх бетта план 110 — 115 процент кхоачашъе лерхӀ бригадо. Хьинаре къахьегарца белгалбьвина ба цу бригадацара штукатураш В. Павленко, В. Валуйский, А. Казакова, иштта кхыбараш. Иштта дика къахьегаш я Сийлахь - йоккхача Октябрьски революце 47 шу дузача денна сийленца накъа яхара доккхий декхараш тӀайийца иов. Морозова кулгалду плотникий бригада. Укх деношка хӀара смена норма 110 процент кхоачашъю цо. Иштта шоай дезача денна къахьегама совгӀат кийчдеш ба гӀишлонхой.

Х. ХАДЖИМУРАДОВ.

Молла хинначо дувцар

Со, Шанхоев СаӀита Зоврбик, ваьв Экажкъонгий-Юрта. КӀезига ха яьннац оа. Сай кӀайвалярга а хьежа, сона дагалехаж сай дӀадаха деррига вахар. Тхьовра дӀаяхача хана со бер долаш, са, дерригача сай ваьарча гӀалгӀай берий а санна, дешаа йиш хиннац. Са тийьвпхиь шу даьлча са даь-воашс Шанхоев Мусас низзагӀа бусалба дешар деша хьужаре вахийтав со. Из хьужаре яр ТӀой-Юрта. Цу хана чӀоагӀа лоархӀаш молла Евкуров Хьажа-Ӏаьла вар цуьна керте лаьттар.

Со дикача нахара тӀера ваха хайна вацар цу хьужаре деша. Къе дахар тхо, дезал дукха бар, тхо бокъонца йолча школе деша а дахийта, тхога дешийта низ болаш вацар тха да, вешта аьача е ахча а е кхылола рузкъа а дацар. Цул совгӀа, са дай дийша нах бацар, е дешар, кхетам балар башха теркал а диацар цар. Се шин шерах ах шерах «деша» вахгӀача цу хьужарех дувцаргӀа аз.

ТӀой - Юртарча маьждига юкхе яр тха хьужаре. Ӏеш а цига дар тхо. Соца деша бегӀар дуккхача юрташкара нах. ДагабоагӀа сона сайна дешабагӀа Инаркъера Конурхоев Осман, Котиев ИсмаӀал, Пхьилекъонгий - Юртара Панев Дауд, СурхотӀара Горокоев Илез.

Цул совгӀа маьжигах доаллача цӀагӀа дешаш берах а дар. Цу бераштa хьехаш вар хӀире Тхостов Оарца. 10—12 бер дар цу чу дешаш. Цар цӀераш дагагӀац сона. Из-м башха хьисапе а дац. Кертерадер да тхоашта иишта хьехар сона дил ца хилар. ЗӀамигача цӀагӀа гӀанлаш —хӀамаш а доапаш, ферташ тӀея кӀурсаш тӀея Ӏо а хайше дешар оаха. Къорӏа тӀа яздар фудхабар тхо йиш йолаш дацар. Бе дукха лелаярах хьаьнача мӀадаша дизза къорӀа даьлаш доагӀар молла. тӀаккха цхьа гӀайгӀхерча оазаца деша волалора. Оаха массане а цуьна тӀехьа оалар, цо дувцар а из дувца Ӏарбий мотт а ца кхетабеш. Дешарах дӀча тепар оаха. Доагор, даар. тӀа-кӀал дуллар цӀагӀара дахьар.

Молла ТӀой - Юртарча къахьегамхоша кхоабар — хьажкӀаш чуэнача хана хӀаране 2—4 пунт лора.

Хьужаре яьккхача вала хаьла денна Ӏоназелар со, цхьабакъда айка дийшачо фу йоах хецар, хӀанз а хац сона айса дийцачун маӀан де.

Хьужаре дийша со цӀаеча Экажкъонгий - Юртарча со вехача наха цхьа моллагӀа вола саг а ца лоархӀаш дийша ваьина, бусалба ду дика бовза саг летар сох. Нагахьа санна се цӀагӀара дӀаьяхача тайнара, кхы хӀама тӀа ца кхеташ, со штаванната царна хайна даларе. иштта лоархӀаргвацар со юртахоша.

Цу хана Экажкъонгий-Юрта доал деш хина моллаш бар Гагиев Ӏалидав. Балаев Алсбика Увейс, Шанхоев Муса, кхы кагегӀа бола мурдий тоабай тхьамадаш.

Уж нах байначул тӀехьагӀа бусалба дина дуьзаденна дола цхьаца хӀамаш летта баьлар сога юрта бахача нах. Масала, саг велча, из дӀавоалача юкъе цхьаца бисмалаш деллаш, саг воалаьча шарийатах цунах мах бе кхувлар со. Цу тайпара наха хьалхашка со бусалба дыннах дика кхета саг а хийна дӀаттар.

Казахстане волаш, тӀехьагӀарча цу хана, каст-каста Арсанов Баьудинах веталуш, со цун даь Даний мурдех дӀахийтар. Са царех дӀахета йола уйла чӀоагӀйора са дай ишен а цу мурдех хилара. 1957 шера Экажкъонгий-Юрта юха цӀа веначул тӀехьагӀа, юрта бахача дь делаберашна со тӀайиар бусалба дин воккха саг а лоархӀаш.

ЦӀенача ислама низь делаберех а цул совгӀа молла а волча аз къорӀа тӀа мел яхар де дезар: юрта бохабу малар мала, Ӏи мерза йоаца мотт буапа, моллагӀа а цӀензаштта доаца хӀамаш леладе [illegible] ацар. Цхьабакъда аз дикка лохадора къорӀа де яхараш.

Масала, 3 шу хьалха а тайпа хӀама хилар. Джантимиров ХьаьӀаьша Хьамзата шиий — Ахьмада саг йоагӀача шариӀатах махкхара мах баьчул тӀехьагӀа цела мелар аз. Бакъда цу хана цхьанне а бехк боаккхаш хӀамар сога. Из да дыьах тешараш цхьанкха уйла я цаеш. хаттараш а ца деш яламах чӀоагӀа тешнига.

Е тайна цхьаьхха хӀама а белгалдаккха безам бар сона 1963 шера Экажкъонгий-Юртарча школа хьехархочо Тоаиев Абукара ИсмаӀала саг йоалайир. Оттаньча законах йолча порядках регистрацие е кхача метта со вийхар цо шариӀато махкхара сагах мах бе. Аз цо сайгара дийхар укх тайнара кхоачашдир. Яндареца саг шӀаьоалаьвчул тӀехьагӀа вахар со царинга. Саг йоалаьр тӀа а воанам енадугга хаьттар аз «25 сомах ИсмаӀалий сесаг хала раьза йий, хьо», аьнна. «Раьза я со» аьлар кхалсаго.

Цу гӀулакхаца ИсмаӀал ше-шийна харц хийна ца Ӏеш, сона а харцийр, хӀана аьча тӀехьагӀа кхыча вахага гӀолаа сона хайр цо сагах дукха а дукхагӀа ахча деннинга.

Тоалиев ИсмаӀала шин тайпара кхеталу саг йоалаир законана чӀоагӀлелга: ЗАГС-ен моллагеи гӀолаь. «Цига цаӀ ца — уххаза кхилар ца», йоал но ЗАГС-ах моллахи.

Цу тайпара мах бар аз Тоалиев Умитхана Умат-Гире йоалаьча сагах а.

Аз дийцачох гуш да дукхача шерашка аз мел лелалаьр дагалийца хӀамаш хилар а цар мах гурашк ца хилар а. Цар цхьанха Ӏилманца чӀоагӀало йолаш, кӀала кӀийле йолаш хӀама дац.

Аз каст-каста уйла еьй дыца гӀулакхьа мах вӀашагӀкхийттача со хӀана вех, яаш. Сона хетачох ца вешаш ду хӀамаш да уж. бокъонца нах Ӏехабелга, нах тувлабелга да из. Из иштта хилара маларра тешаш ду вай советски Ӏаьладо.

Тха юрта БагӀал-Хьажий, Кунга-Хьажий, со юкъе чина Даний мурдаш ба. Цу хӀара тоабан ше-шоай гӀулакхаш, башхаленаш я. Масала, ерьет бус 40—45 саг цхьаннахьа вӀашагӀа а кхийте, шоаш гулбеннача цӀенна доккха зе ду цар. Цун мел даз хӀана лаьп вьина дие чакхлоакх. Иштта нах вӀашагӀкхийттача цӀен доьалга ахчах кепиг дисац.

Цул совгӀа цу нах вӀашагӀбеттабалараш совхове беча балха зе а доал. Наб я ца еш, зикар даь кхуасаенна бийса яьккхачул тӀехьагӀа дукха болх булургбац хьега. Дийн беча хьекамад юрта бахача дуккхача нахи яь лерхӀ оасар дар. хьайбаш доажаде вахар, Цудухьа гаьнна дӀа а укхаш, цига бийла кирпичк еш, бежга боахкаш бахкаш ду цар, хӀаьта совхоза болх бе безам бац.

Ер се дийна воалаш аз тӀахьех Аушев Жамбота Хизир, Хамхоев Хьалиси Хьажбикар, Сакалов Алхаста Хайрудин, молла Гагиев БатӀи, Марзаганов Элбазар наь Ӏехабеш шоаш леладу гӀулакхаш, дийша боаца нах тувлабелга дитара, вахара хьатӀа а дийрза сийрда бӀаргаш хьалаккхара.

Со къаьстта кхайк Экажкъонгий - Юрта бахача нахха Сайт-Ьаьв лоархӀача, Саудовски Аравера хьаваьнна яхача Акилов ИбрахӀима Мухьмадага цо ший бӀеа гӀулакхаш, волча хургда кхаш дувца хабараш, ше наха доала жайнаш, ду «царбаш» дитара тӀахьехаш. Со кхайк дукха Мухьмад - пайхамарах хьаваьнна ва со кхаш нах а ца Ӏехабеш, хьаьнала къахьегара из тӀахьехаш. Аьлий ха дӀаьнвлай. Ирее долаш вахар кхьалад вийга, цу вахара дукха беррига воай низ дӀабала беза вай.

Со воалаш мел воалуьга аз аз сох ду хьекар а лерхӀаш сона тӀа саг ца воагӀалва. Сай юкъейса ха мукъагӀа хьалхал кха к хьегаш дӀаяхьа безам ба са.

ШАНХОЕВ СаӀита Зоврбик.

Экажкъонгий-Юрт.

(1964 шера 19-ча июле арадаьнначаь Назрана производственни управлене парткома «Ленина кинкъ» яхача газета тӀара).

ГАРО яхача заводе Урусов Анатоле болх бу 15 шу совгӀа ха я. Ше балха веначаь хьалхарча дийнахьа денз ший балхашара кулг говзал лакхъеш дика къахьийгар цо. Хьийга къа зехьа довнзар. Массехк бутт баьлалехьа дика кхийтар ший балхах. Денгара денга совдуалар доала къахьегама толамащ. Цхьа шу доаллашехьа балха тӀа хьалха латтачарех цаӀ хилар цох. Заводе хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цӀи яьккхара къовсам дӀаболабир Анатоле. 1962-ча шера из сийлен цӀи яьккхар цо. Балха опыт дӀа а луш шийцарча болхлошта дика новкъостах хьа цо. ХӀанзалехьа цо балхах дика кхетдаьиттех болхло ва цу заводе. цар а коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цӀи яьккхий. Царна юкъе ба токараш ин. Цатурьян, Сальников, Качерьян, кхыбараш.

Лакха дикал йолаш хул иов. Урусова кийчъю продукци. Цудухьа ОТК тӀахьожам лелабац цо кийчъеча продукцена. ХӀара смена норма 150—170 процент кхоачаш ъеш цо къахьегарах 1963-ча шера ворхӀ шера план кхоачашьяьй Анатоле. Цу хена денз хьа хургйолча шердача плана чотах къахьегаш ва из. Эзараш сомаш мах бола продукци плана совгӀа арахийцай, балха юкъейнхьай массехк рационализаторски предложени. Иштта хьинаре къахьегаш социалистически яхье дика толамаш даьхарах профсоюза ЦК «социалистически яхье отличник» яха чиччок еннай цунна.

Коммуниста иов. Урусова общественни балхах а дика дакъа доал. Горсовета депутат ва из. Заводски профсоюза комитета член, дика агитатор ва Анатолий, иштта кхы дукхха общественни балхаш кхоачашду цо.

СУРТА ТӀА: токарь иов. Урусов тӀахьожама мастер иов. Чубенков кийчъьача деталешка хьожаш ба.

И. Панева сурт.

МЕХКДАЬТТАЦА ЙОАГIА ГАЗ—ПРОМЫШЛЕННОСТА

Хоьш да газ мел дика, дарегIа, йоккха йIовхал йолаш доагор да. ЦхьабакъДа, газ доагош хиина Iац, из чIоагIа мах бола бедал я чехка дегIайоагIача химически промышленность. Мехкдаьттаца йоагIача газах кхетамца халкъа болхаме пайда эцар Iалаьмате боккха лоархIам болаш да.

Вай республика «Старогрознефта», «Малгобекнефта», «Сунжанефта», «Горскнефта», кхыча моттигий болхлой дукхагIа мехкдаьттен газ яккха гIерт, газах дукхагIа пайда эца гIерташ дика гIулакхаш ду. Цу предприятей болхлой опытах Грознефта баьина ца Iеш, кхычахьа а боккха пайда баргба.

1958 шера «Грознефта» объединене газ хьагуя а йора, цунна утилизаци я йора 5 мехкдаьтта промысле, йоаккхаш йола а заводашка пайда эца а газ бIаьш эзараш кубически метраш мара яцар.

Лакхерчел лохерчел меловн тIоавашкара мехкдаьтта доакхха керда моттигаш болх ба йоларах чIоагIа дукхагIа яккха яьлар газ. ХIанз из дийнахь-бус массехк миллион кубометр йоакхх. 1958 шера цу газа 47 процентах мара пайда эцацар, хIаьта 1964 шу долалуш 62 процентах пайда эцар. Республике йоаккхаш хиннача газах юкхьанца кердача моттигашка яьккхар 29 процент мара хиннецe, хIанз 82 процент лоац цо.

«Грознефта» объединенeна мукъабеннаб мехкдаьтта доакхача кердача моттигашка газ чакхйоахен цунна стабилизаци ю керда низ бола комбинированни заводаш хьалъе. Республика йоккхача химена эша бедал лоаттаю керттера поставщикаш хургья уж, спирт, полиэтилен, кхыйола химически продукташ яхара эша материал хулийтаргья цар. Цу тайпарча заводея цхьа завод я Карабулакe хьалъь йоалаш латтар. Из болх бе йолалургья укх шера III-ча кварталe. Из болх бе йолаялар Грозерча мехкдаьттахошта боккха лоархIам болаш хIама хургда. Дийнахь-бус дукхха- эзараш кубометраш газ чакхйоаккхаргья цо, хIаьта «Сунжанефта» алах зехьа йоага газ хьачу а озаргья.

МагIалбика мехкдаьтта управлене газах пайда эцилга укх шера дикка лекхденнад. БIаьш эзараш кубометраш газ дукхагIа чакхйоакхх дийнахь-бус. Из гIулакх хилар 1-чен 3-чен мехкдаьтта промыслай коллективай инициативай. Цар дукха хIама дIа а ца дохийташ, болх ца беш лаьттача, къьнарча мехкдаьтта проводашка гIолла Карабулак-Грозный яхача магистральни газопроводах дIатехар аз. Цу гIулакха дика кхетам дIаккхьчар 3-ча промысла директора Албогачиева, инженера Фунтикова, Матвеева, кхы дукхахчар а.

Мехкдаьттаца йоагIача газах пайда эцара Iалаьмате боккхача лоархIаме хилар Iилмахойн инженерийн группо ни. Гужева, Михайлова, Титова, кхычар ениа предложени. ЛаьрхIа цу гIулакха турбаш а ца йоахаш мехкдаьтта тIоанашта дехьалуш хилларах пайда а эцаш, цхьан турба чу гIолла мехкдаьттен газ яхийта аьнна предложени оттайнар цар Хаян-Керте мехкдаьтта доаддача. ХIанз Хаян-Кертера газ мехкдаьттаца цхьан турба чу 93-ча участке кхоач. Цига мехкдаьттах хьа я къьсте, газопровода чу гIолла Грозне йода.

Цу предложенех «Старогрознефта» дукха хIама ца долаш мехкдаьттаца йоагIа газ шозза дукхагIа яккха йиш хилар.

Къахьегамца коммунистически гIулакх доагIаш хилара хьокхам гойтар «Горскнефта» мехкдаьтта управлене болхлошен инженерашен Эльдаровера дукха мехкдаьтта довлла № 45 йола оквавжине газови коммуникацет дIатохаш.

Боккха къоасам лоаттабу газ махулла чехкагIа Грознерча промышленностага кхачийта гIерташ. ХIанз хьалъяь йоалаш латт «Малгобекнефта», «Грознефта», «Старогрознефта» мехкдаьтта промыслашкара газ Грознерча заводашка яхьаргйола МагIалбике — Грозный яха магистральни газопровод. Цо миллионаш кубометр газ лургья города. Цунах хьатохаргья улувра хьатIайоагIа газопроводаш. Уж балхаш деча дика къахьег мастераша Тхостова, Шамилева, оператора Шахбиева, дукхача кхычар.

Дика а чоелхане а болх бу МагIалбика мехкдаьттахоша кертерча мехкдаьтта царк йолча керттера трапни установка хьалъеш. Установка хIама ца эшшаш хьалъяь яьнай, каладочни балхаши аппаратура монтажи яр мара де хIама дисадац. Из болх бе йолаялча города дийнахь-бус бIаьш эзараш кубометраш газ дукхагIа лургья. Цу гIишлойна хьалхле лелаю инженера С. Я. Паука. Цо проект тоаеш дукха дика предложенеш юкъейоалаьй.

ХIанз а эшае езаш дукха халонаш, къоастаде дезаш дешаш да. Тоадь эргидаха деза газосборни сеташ, къьстта «Горскнефтерен» Правобережнерен караш а долаш. Цигара газопроводаш къьна я, уж каст-каста йох, дукха мах бола газ йов феца дIа а яхе.

Трапашта метта оттае мегаргья йоккха балха оасарле йола гидроциклонни установкаш. Гидроциклоний хьалхара парти кийчъю тхона «Красный молот» яхача заводо. МагIалбике центральни трапни установка оттаена дIайохийтаргья ойха уж. Скважинашка газ къоастанра гIулахх ю латт КIоаргга лаьттах йохийга арибораш а иц.

Гипрогрознефта, ВНИИ-ка нефтегаз, ГрозНИИ яхача цу институташа хьалда, шоай хаамахьа проектия документаш ца хилийтача, гIишлош ечен снабженически организацеша новкъостал ца дича уж лекхараш кховчашдулургдац тхона.

Геологаша, бурув деттараша, эксплуатационникаша къахьегар бахьан долаш вай республикехьа а йийлай, болх бе йола а ялийтай дукха мехкдаьттен газа йоалла моттигаш. Из рузкъа хьадеккха, цу моттигашка гIишлош е, хьадаккхара проекташ оттае, газопроводаш яха еза.

Тхо теш из новкъостал тхоашта хургхиларах а, химически заводаш бедалиек промышленни, бытовой предприятеш дарегIа, леладец втта долча доаторцех Iалашъергхиларах а.

И. ЛЕГКОБИТОВ,
«Грознефта» объединене мехкдаьттен газа аккхара отдела начальник.

Наьсарен юрта боахама техникум а яьккха НохчIГIалгIайче болх бе iийра сoахка хьарий йоI — Кесаева Зара.

Бохама тIайнацар къона специалист Ножай-Юрта района «Октябра 40 шу» яхача колхоза барт болча коллективо.

Шу да Зарас колхоза ветерач волаш болх бу, хIана лоархIаш а геттара дукха езаш а я из йоа [illegible].

1100 бежан, 480 устагIа, 4 эзар котам я Зарас бIаргкаба безаш. Царех бежан, устагIа а котамаш цамогаш ца хилийта дехкар оттадаьд шийна хьалхашка цо. Кесаевс. ХIаьта сийлене кховчашцу цо шийн декхар. Хаммахьа профилактически мероприятеш фермашка чахх я йоахаш, хьайбаштен котамаштех тайп-тайпарча лазаршта дукхьал уколаш еттарах цIендь дIаладкал укхаза хинна лазараш.

Заочно юрта боахама институте деша гIоргйолаш я Зара.

СУРТА ТIА: лаьборатори чу уколаш яра рецепташ хийцъеш я Кесаева Зара.

С.-Э. Шахидова тексти сурта.

КОТБАЬННАРАШТА— ЦIЕ БАЙРАКХАШ

Укх тIехьарча массехк квартала Къилбаседа-Кавказа совнархоза чуйоагIача предприятешта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай «Малгобекнефта» НПУ ноа. Плиева кулгалдеча коллективо. Совнархозеи облсовпрофей карара-кара тела цIе байрах лелаю цо.

Хьалхарча ах шера социалистически яхья итогаш йича гучадаьлар кхы а дикагIа цу коллективо къахьегама толамаш даькха хилар. Соахка ах шу дузача хана доаккхаш хиначул дукхагIа мехкдаьтта 30 процентий, газ 30,8 процентий даьккхад укх шера промысле болхлоша. Дикка лакхъенкай хьадоаккхача мехкдаьтта дикал, боля ца беш сеца латта скважинаш 15 единица кIезигъеннай.

РСФСР Халкъа боахама Советой ВЦСПС-ой предприятей яьа итогаш а яь хьалхарча ах шера РСФСР Министрий Советой ВЦСПС-и карара-кара тела ЦIе байракхи ахчанна премий хьожайр «Малгобекнефта» НПУ коллективана.

Укх шера къьстта дика къахьийгар ноа. Яковлева кулгалдеча Грозненски слюдяной фабрика кхалнакха коллективо, Кварталагара кварталага лаккху коллектива къахьегама оасарле. Хьалхарча кварталана нийсанча шоллагIча кварталe арахийца валови продукци 105,4 процентий товарни продукци 106 процентий я, хIаьта арахецача продукцега дIабода мах 3,1 процент лохбеннаб. Совнархозой Облсовпрофа президиумой укх шера шоллагIча квартала социалистически яхья итогаш а яь Къилбаседа-Кавказа совнархозей НохчIГIалгIай Облсовпрофей карара-кара тела ЦIе байракхи ахчанна хьалхара премий еннай фабрика коллективана.

ШоллагIча квартале дика къахьийгар «Октябрьнефта» НПУ мехкдаьттахоша, царна ахчанна шоллагIа премий еннай. КхоалагIа ахчанна премий еннай «Сунжанефта» НПУ, Грозненски производственно-энергетически контора, «Грознефтегаза» мехкдаьтта газови управлене коллективашта.

ДIахо йодача хана кхы а дикагIа ка йола цу массайолча коллективай!

С. ЧУХАРЕНКО,
НохчI-ГIалгIай Облсовпрофа производственни алапен отдела заведующи.

ЯХЬЕ ЯЬННА ШИ ЗВЕНО

ХIаьта деррига а кшта хилар: Грозненски сомнIй-баьца дадрийи совхоза кхоалагIча отделене Эльмурзаев Хьамид хиннача болх беш цар Мальсагов Хьамзат а. Хьинар долаш а къахьегам дукха безаш а дика механизатор а ва из. ЦхьабакъДа, хьажкIий лакха яьункъам хьалкхеба кацар цунна. Деррига а къьстар укх шера бIаьстан юкхье хиннача бригадин собране.

— Дукха да я Эльмурзаев Хьамида хьажкIаш кхеяра опыт хьаIомвар дукха цо цун звенош хьаштдолаш вола. Шеко яц, дикка механизатор ва из. ЦхьабакъДа, согарчул дикагIа да цунгара даьтта, дукхагIа йоакхо ю цун совхоза кулгалхоша а. — аьлар Мальсагов Хьамзата. — ВIаши ихь лелаеш ва тхо шинъ цхьабакъда, лелайой боккъонца хила еза ихь, цхьатарра хила деза хьалаш е, цхьатарра йоакхо е еза тхона совхоза кулгалхоша. Хьидая оаш сога ЭльмурзаевгIара кха, аз дIахойтаргда шуга сайна фу карагIдоал...

Цхьа юкъ яьлар Хьамзат Iохайча цхьаккха а йист ца хулаш. Эльмурзаев Хьамида фу аргда хар дезар массанешта.

— Хьамид, хьа эргIа я хIанз йист хила? — аьлар совхоза керттерча агронома Григорий Захаровича Чернышев. Сихха къалгIеттар Хьамид.

— Со раьза ва, — аьлар цо. ДIавшийта Хьамзатага са кха, цхьабакъда, аз дош лу шоана хьувкъам лакхагIа аз боаккхаргхилар. Сихвалара яхац аз из. Къахьегарца мара баккха йиш яц толам, дерригане а дика уйла яй аз. Цудухьа аз дех са кхе Хьамзатага дIадалар.

Бригадо могадар Хьамида аьнхар. Иштта дикагIа хургда, аьлар болхлоша. Цигга дIаделар Хьамзата Хьамидага хиира кха.

Дукха ца говш вIаши яхье а баьнна шо-шеьй ихашка болх дIаболабир механизатораша. ГIорваьннача Кубанерча хьажкIаш кхеечо Перницки Владимира кердача технологех биза пайда а эцаш къахьег цар юкхьанца дена.

Хала да хIана малагIчун хьажкIаш дикагIа я ала. ГоарабаьрийкхайЛа воаккхаргволеш я цар хьажкIаш массанахьара. ВIаргашта чу ца лоацалуш шера да кхаш. 300 гектарага кхоач хIара звено кха.

В. Перницке сацна хьажкIашта доал де Iомабеннаб шахике а звено членаш. Цкъа цел техабац тха хьажкIашта юкъе, йоах механизатораша. ХIаьта цхьанникъа я овсар гац укхаза. Гербицидашца дIадаьккхад на цIендаь. Хий дехкаш йоацача участке а геттара дика я укхаза хьажкIаш, Iунал дика дарахи удобренешца даьтта хьаьндархи хинний уж ишта дика. ХIаьта Хьамида кулгалдеча механизированни звено членаш йоккха опыт йоаш бола механизатораш ба. Дика довз шоай гIулакх ХатуевгIара Мовладенен Вахидаи.

ХIара гектара тIара 45 центнер фуаллъяха хьажкIаш 300 центнер моша доакъара даккха лерхIаш къовсам лоаттабу механизированни звеной членаше.

Дика я Мельсагов Хьамзата звено хьажкIаш а. ХIара гIадамах шинъ-кхоъ хьажкIа йоал. шеко яц хьувкъам лерхIачул дукха в лакхагIа хургхиларах, хIаьта моша доакъар а даргда укхаза хIара гектара тIара 350—400 центнерага кховчаш.

Бакъда, хIанзчул тIехьагIа а дукха гIулакх эш хьажкIашта. Хьахниначул тIехьагIа йол ца еш чуаца а еза уж. Кулг вIашка ца дуллаш къахьегаш ба механизатораш. Кастта гучаларгда къовсаме яьнача шин звеной малагIа котъургья.

Е. МАЛОВ.

ЯЛАТ ЧУЭЦАРАШТА—ЙИЗЗА ЙОАКХО

Грозненски опытно-хьокхама шурий совхоза керттерча хьаттара хIара денна дIаккхуь укх шерара керда ялат. Укхаза шоай хьинар а кия а ца кхобеш къахьегаш ба совхоза болхлой, цIен-хоаной, дешархой. Хьатта заведующи Мич Иван Герасимович 14 шу хьалха пенсе ваха сацва. Цхьабакъда, хIара шера ялаташ чуэцача хана къьнача коммуниста, болх безаш волча ноа. Мичал лоархIамерча деношка цIагIа вагIа сатец. Цу тайпара нах кIезига бац совхозе. Уж ба пенсионераш Дорошенко, Губайдулина, Грех. Кузнецова. Цар шоай нормаш 150—200 процент кхоачашъю. Иштта дика балхаш деш хьабоагIа дешархой Тищенко Рая, Малоедова Наташа, кхы дукхахбараш а.

Цхьабакъда, иштта чуйнна къахьегаш боахкача наха лерттIа гIулакх дац. Дукха ха я укх хьатта газеташ, журналаш, кинжкаш доаца. «Агитатораш, — йоах Иван Герасимовича, — тхона укхаза бIаргабайнабац, аракецаш молнеш, къахьегама листокаш, дозунгаш, плакаташ яц. Болх беш болча наха юкъе социалистически ихь йоаржаяра терко яц совхоза партийни организаца.

Нагахьа боагIа хьаьший мара бац партбюро секретарь ноа. Грушецкий, профсоюза болхлой комитета председатель ноа. Седнанов. Але деза царга фий деш да шо новкъостий, фу бIарг лекхаб оаш хьатта тIа къахьегаш бодчe нахага?

Ка бола ялаташ чуйнна хьаньац совхоз. Уж чуйцачул тIехьагIа а дукха болх хургба хьатта бе. Цудухьа совхоза кулгалхой оарцагIбола беза балха тIара кховчамбоацараш дIадахара.

С. НУРАЕВ,
А. ДЖУМАЕВ,
Грозненски района «Комсомольски прожектора» членаш.

СОВХОЗО ПАЙДА ЛУ

«Заготскот» яхача система чуйоагIаш хиннача Сунженски межрайонни контора меттел укх шера март бетта вIашагIъеллий «Сунженский» яха керда совхоз. Цун керттера декхар да чуоттадаь доахан кхабар, шортта маькха дарегIа лола дулх, иштта кхыйола продукташ пхар а.

Мишта кховчашду къьнача совхоза коллективо шийна тIадилла беяктокхамерь декхар? Из хара хьажа веза дIадахеча ах шера продукци яккхара долча хьокхамашка.

26 соми 31 кепиги дIадахад укхаза центнер бежан дулх даккхарга, планах цунга дIадахийта лаьрхIар 84 сом да. Центнер хьаккхий дулхага 42 сомий 42 кепиги дIадахад, планах лаьрхIачул 22 сомий 58 кепиги кIезигагIа.

Юкъера лаьрхIача ерригача совхозе деннек бусси 465 грамм дулх тIеххийттед хIара бежана дIадахеча ах шера, хIаьта хIара хьакхана — 489 грамм, планах тIакхетийта лаьрхIар 382-и 470-и грамм мара йоацаш.

ДукхагIа дулх дийкхара а цунга дIадодар маххула аскара а лоаттабеча къовсаме геттара лоархIаме да доакъар кIезигагIа довлелген из дарегIа хулген. ХIаьта совхозе доахан кхабара 6-и хьакхарчаш кхабара 6-и доакъара единица йоаьй планах 9 единица хила езача.

Совхоза специалисташа шоай денкарча практически балха тIа даиман лех хьайбаш кхобара дикагIа йола методаш, дулх доаккхилга лакхдар дукха. Апрелен Маен 60 бежан чуоттадир кхаба. Иоккха опыт йолча бежа Iунга А. Соколовта дIаделар из Iулахьа кхиначул дукхха дикагIа дар хьахинар. Хьадара бутт чакхбалалехьа а деннек бусси хIара бежана 900 грамм дулх тIакхетар. Дика тоаделар уж, цудухьа дулха дIачуделар доахан.

Денна дукхагIа дулх тIакхетийтара цунга дIадодар лохдара лоаттабеча къовсаме «Сунженский» яхача совхоза болхлошей специалисташей хадданза терко ю хьайбаш кхабара оттаеча рационе юкъе тайп-тайпара доакъар хургдаш. Юккъера лаьрхIача цхьан бежана Iой хана укхаза лора цхьа килограмм мукх, 20 килограмм гороха чах яь силос, 5 килограмм йол, 10 килограмм барда.

Бардаца цхьана «В-12» яха витамин тел хьайбашта, из бахьан долаш 20—25 процент дукхагIа тIакхет дулх. ХIаьта минеральни подкормка яра доакъош йола тух лехх.

ХьажкIаш, горох, горохи кени тайпара рацион оттакьй совхозе. 100 килограмм дезал долча хьакхана лаьрхIа я из рацион. Укх тайпарча доакъоех латт из: аьта мукх кхо килограмм, вIашагIъэбь кени горои йиъ килограмм, бардо мел буъ, ткъо грамм мел, ткъаь итт грамм тух. Рацноне юкъейнхьача сийнача горохо дукхагIа ялийт рационаца бийца протеин. Цу тайпара кхоабача хьакхарчашта деннек бусси юкъера лаьрхIача 500—600 грамм тIакхет. Гуш махнара хьайбашто дуадаь доакъари лийга яьни шозза дукхагIа юкаметтаоттаду хьадоаккхача дарегIарча дулхо.

Шу доладелча денз 603 бежан 1388 хьакхей кхаба чуоттаьй керда IойнIллача совхозе. Царех 436 бежана 346 хьакхей дукха дIачуонкай. Цу гIулакко торо хилийтай хIанале а пачхьалкхенга дукха доккхара шера план кховчашъе.

Боккха пайда эц «Сунженский» совхозе даьгIенех. Дика вIаштIехьдаьккхад укхаза хьайбаш ховжаделга. Лоаман лакхача даьгIенашка дожадеш 600 бежан да совхозера. БIаьш центнераш эттара дарегIа дола дулх тIакхетарга укхаза хьайбашта. ТIехьа-тIайоагIача хана кхы дукхагIа дулх даккха моттиг хургья шортта йовлаш йолча лоаман лакхача даьгIенех.

ДарегIа продукци яккхара, къьстта чуоттаь хьакхарчаш яхабара лоархIамегIа йола фактор я совхозо довкъар доаккхаш йола шийн базе хьалъяр. Цудухьа цу гIулакха йоаттIа терко ю бовзамо. ХьажкIаш, горох, горохи кени цхьана, мукх, суданка, иштта кхыйола бьцаш а дукхагIа хургйола оамал бу укхаза. Уж культураш дIайийнай укх шера 351 гектара тIа. ХIанзле а 2000 центнер мукх, 1556 центнер суданка, йол, 780 центнер горохи кени цхьана бола йол, кхидола доакъараш а Iалашдаьа укхаза. ТIайоагIача хана кхы а дукхагIа Iалашдергда доакъар совхозе. Цудухьа йиш хургья продукци йоаккхилга лакхде. Иштта шерлургда лоаман даьгIенех пайда эцилга а.

ТIадоагIача шера 12000 хьакха, укх шерарчул дукхагIа бежанаш чуоттадаь кховбергда совхозо. Цу гIулакха кердача хьисапех хьалъеш латт хIаране чу 1000 хьакха чу гIоргйола 12 сеннарник, иштта кхиен хана уж кIалоаттавра эша хьоалленаш а.

Совхоза фермашка хьаду деррига балхаш механизированни хургда. Тоавергда доакъар кийчдеча кухний болх а.

М. ИНАРКИЕВ,
зоотехник.

ЛерттIа пайда эца автотранспортах

АХАРХОША хьалкхедаь ялат сихагIа пачхахьалкхенна дIадала гIерташ къахьегаш ба укх деношка республика автомобилисташ. Ялат а кхыйола юртбоахама продукташ а дIа-юкха кхахьара социалистически ихь йоаржаяра тIахьехаш Сунженски автобоахама коллектив даь кхайкарал хьаллаьцадар республика автобоахамаша. Сунженский болам могабир КПСС НохчIГIалгIай обкомо, хIаьта шофераша ялат дIаоза машинаш а кийчйр.

ХIанз 42 колхозаш совхозаш ялат дIаоза новкъостал деш я НохчIГIалгIай автоупралене машинаш.

ХIара денна пачхахьалкхе ялат дIаозача 720 автомашина я. Автомашинашка биза бола байт Наурски производственни управлене «Россия» «Терскийн» яхача колхозашка, Шаьла производственни управлене «Новогрозненский» яхача совхозе, Шелковски производственни управлене «Коммунизмага бода никъ» яхача колхозе. Дийнахьара балха нормаш 120—140 процент кховчашъю цига болх беча шофераша. Цу колхозашка машинаш йоассеция йоттаия кIезига хи йоаю, шоферашта лерттIа битовой хьадаш вIаштIехьдаьхад.

Цхьабакъда, массанахьа а цу тайпара леладац из гIулакх. Цхьадолча боахамий кулгалхоша ялат дIаоза яхкийтача машинашка кхыбола болх байт, командировке баьхкача шоферий вIалла йоакхо яц, иштта масела, опытно-производственни боахаме (директор Харламов) болх беш хиннача № 2 йолча АТХ шофераштa бийса яккха моттиг вIаштIехьънккха мегаязар цу гIулакха партийно-тIахьожама пачхахьалкхен комитет оарцагIъяллаяца. ТIаккха мара кхетаде лаьэзар Харламова шофераш яб а еш са а лоIаш нах болга ха.

Шаьла производственни управлене «Джалка» совхозе болх беш хиннача № 5 йолча АТХ-рча 15—18 машина итт дийнахьа дIа-юха дихьел 548 тонн ялат, хIаьта гIуми кирпишка 349 тонн. «Шалинский», «Джалка», «Дружба» яхача совхозашкен «Ермоловский» яхача коа тIара оалхазарш лаладеча совхозен 1-ча июле денз 10-ча июле кхечалца ялат дIаоза кийчъяь 60—70 автомашин ю болх беш. Цхьабакъда, царел дукхагIа йола автомашинаш тайп-тайпара гIишлой материалаш дIаюха кхухьаш хилар. Итт дийнахьа эзар тонн совгIа материал дIа-юха йихьай цар. Ялат чуэца яккхийтача машинех кхы а вогIа пайда эц Наурски производственни управлене «Красное знамя» яхача колхозо. Гудермески автобоахама итт машин я укхаза болх беш, бакъда, хьалхарча цхьайтта дийнахьа ялатал дикка дукхагIа дIа-юха йихьай гIишлой материалаш. Шоферий цхьаккха йоакхо яц кулгалхоша — машина кабинкашка бийсаш яьлай, шоеш кийчбаьр мара бац кхача бац царна.

Ялат чуэца доладеннача хана дена деррига а дIалаьрхIача дийзаар сахьт гаргга цхьаккха болх ца беш ха йоаьй автоуправлене машинаша.

Дукхха шофераш ба халонаш эша а еш дика къахьегаш. Царех ва Сунженски АТХ шофер ноа. Казарян, сменин нормаш 124 процент кховчашъю цо, Наурски АТХ-ра Андрианови Вороцовн, № 4 йолча АТХ шофераш Шматов, Плотников, Аверин, Савелов, кхыбараш.

Дукха ха йоаццаш башха-дика керда гIулакх дIадоладаьа Краснодарски автоуправлене. Комбайнашкара хьатташка, хьатташкара элеватораш, машинаькьа транспорте тIа ялат дIаозилга цхьан комплексах леладу цига. Цу гIулакха вIашагIъехка я механизированни транспортни бригадаш. Цу механизированни бригадашта кулгалдеш я производственни управлене оперативни группаш, хIаьта цар берригa болх графиках а бу. Краснодарцаша кхетамца пайда эц боккха низ болча машинех, царна тIехьа товс цаI е шиъ прицеп. Вайцига из деш дац.

Республике ялат дIайийнача пунктаймеи элеватораиша латта тараз аш вIамага хилар бахьан долаш прицеп тIехьа йола машин оза вIаштIехьдалац. Цига доккхий таразаш оттадоре хIанз укх сахьате а 50 йоккха прицеп тIехьатасса йиш яр машинашта, хIаьта цар ГАЗ-51 яхача 75 машино беш бола болх а бергбар.

МАЗ-200, МАЗ-205, «Шкода», «Прага», автопоездаш оза вIаштIехьдаргдола доккхий таразаш оттаде деза хьатташка, элеватораша. Цу гIулакха оарцагIъяла еза колхозаши совхозаши, юрта боахама продукташ ехарен кийчьяран министерство.

Ялат чуэцилга юхатетт дукхача колхозашкен совхозашкен групповой хьисапе из болх беш ца хиларо а. ХIара комбайна наI е шиъ автомашин тIачIоагIъю вайцига. Из ийса дац. Нагахьа сацна комбайн ехача из тоаяь яккхаяца цхьаккха хIама ца деш латта везаш хул шофер. Групповой хьисапе ялат чуэцаш хилча автомашинашка дукхагIа болх байта вIаштIехьаргдар.

Ялат чуэца ейтача транспортах лерттIа пайда эцар, цунга биза болх байтар, шоферий дикагIа йоакхо яр дех оаза боахамий кулгалхошкара. ХIаьта автомобилисташа деррига дергда ялат сихагIа а ца доадеш я пачхахьалкхенна дIададара.

И. АЛЕЩЕНКО,
НохчI-ГIалгIай автомобильни транспорта управлене начальник.

Х. БАРКИНХОЕВ— IИЛМАЙ КАНДИДАТ

«Iилмин чу шера наькъ болаж, цун сийрдача лакхаленашка кховчаргва оттарах ца кхераш, когаш а кулгаш а гIертадеш, готтача такнитах тIош тIа гIолла текхаш вар», — аьнад Карл Маркса. Уж дешаш доагIа Iилмахочо — физика Баркинхоев Хаматхана баьча бIаьхача, халача наькъах а.

А, из цIаьхха дагадохарах хинна Iилмахо вац. Гаьнарча Казахстане, Акмолинскерча школе деша вагIаш, заводашка, школашка болх беш, практически вахара — массанахьа Iилма физика хиннад цунца, цо кхетабеш хиннаб физика лоархIам, цун боккха низ.

Цудухьа, вахар из Абая цIерахча Алма-Атински педагогически института физико - математически факультете 1953 шера деша а. Из дапар моллагIа дале а лакхера дешар даькхачакь, аьнна даь хIама, из бар Хаматхана шийна кар даим физикаца дувзаш баьккха гIа.

Институт яьккхача Алма-Атински индустриальни техникуме хьехархо вода Баркинхоев, 1957 шера ше ваьча ГIалгIайче цIаеча ТIой-Юртарча школе директор волаш болх бу цо.

Физика кIоарггленашка ме гIорт Хаматхана кхетаду шийн кхы а деша дезилга. Вахьда, из аьтта гIулакх дацар. Къьна да Гедо, воша, йиша... шийн дезал — сесаг Марем, пхи бер.. Деша гIол кье цу хьал тIара! ХIаьта а дешанза-м даргдац.

С. М. Кирова цIерахча Азербайджански пачхьалкхен университета аспирантуре деша вода Баркинхоев Хаматхан 1959 шера. Дукха дешаш, деза Iилма физика кIоаргIа довзаш дIадолх къонача Iилмахочун шераш. Дукха тохкамаш ду цо, чIоагIа къахьег шо лелачоа, довза гIертача тIакхача, дух тIа вода гIерташ.

ХьагIаотт диссертаца защита е еза ха. Физически факультета йоккха аудитори. Укхаза ба Iилмахой совета членаш, Москвера, Ленинградера, кхычахьара баьккха Iилмахой. Царна юкъе ва Азербайджана Iилмай Академе академии, физико - математически Iилмай доктор, профессор Х. И. Амирханов, СССР Iилмай Академе полупроводникий института доцент (Ленинград) В. А. Дорин, физико - математически Iилмай доктор Г. Б. Абдуллаев (г. Баку), кхыбараш.

«ЧIоагIачен хоачачен хьалашка селена (полупроводник) цхьайолча примесаша еш йола влияни» яхача диссертацеха защита ю Баркинхоева. Iилмахочун сабарца, ше дувнар кIоартта довзаш хилларах бIубенна хьалдадача чертежа тIара чертежа тIа, схема тIара схема тIа водаш, сих ца луш зашита яь вода Хаматхан. ЧIоагIа ладувгI Iилмахоша аIамигача серо дувцачунга. Боккха мах бу Iилмахоша Баркинхоева диссертаце. Цунах лаьца хьамаьлаш дир Iилмахоша Амирханова, Дорина, Алиева, кхычар.

ЧIоагIа дегIайоагIача советски техникана дукха эшаш я полупроводниковя материалаш. Селен, ше полупроводник хилярах тарра дукханахьа юкъейоалаеш я. Масала, фотосопротивленешка, выпрямителашка, сердала поляризаторашка, кхычахьа боккха лоархIам ба цуп. Ше дукханахьа юкъейоалаеш яле а, хIанз а дика техка яланза я селен. Иштта хала йолча темах яь диссертаци оттае вIаштIехьдаьлар гIалгIай къонача Iилмахочун. Цо дIахьехар коначa хьале селена свойстваш дика гIа гучайоалеш хилар.

ХIанз Баркинхоев Хаматхан Грознерча мехкдаьтта института физика кафедра ассистент волаш болх беш ва. Цо шийна ховр, шийна кхо ца беш къахьег лекхара дешар хоьш бола къона специалисташ, коммунизм хьалъеча дынарe даьда лоацарглола къона тIехье хьалкхееча.

Чахки БАШИР.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

США-ра РАСИСТСКИ ТЕРРОР

НЬЮ-ЙОРК, 28 июль. ТАСС-а корреспондента Г. ФРИМЭНА хоам бу: Миссисипи яхача штате негрий а кхычарна нийсса бокъо хилара тIехьара кампани йоржае баха граждански бокъонаш бахьан къовсам лоаттабераш кхерабе гIерташ дIахо а террора методаш лелаю расисташа. ДIадаха кIира чакхдоалаш Миссисипе вах бахача пхе моттиге граждански бокъонаш бахьан къовсам лоаттабеча неграштеи кIейбараштеи духьал расисташа юкъедоаладир доала герз, бомбаш, лелхийта кийчъяь шушаш. БIаргаш делхаду газ.

Городе. Хаттисберге граждански бокъонаш бахьан къовсам лоаттабеча юкъе дика дакъа лоацаш болча негрий цIен балкона гIа доагора смесь чуйола шуша ийккхар. Мак-Комба яхача города дукха гаьна лоацаш негрий киназ эккхийтар расисташа. Граждански бокъонаш бахьан къовсам лоаттабеча негра Чарльз Брайена цIенна юкхе цхьан ханна ши бомбе эккхийтар расисташа.

Бейстаиль яхача города негрий цхьа дезал цIагIара бовла безаш хилар бIаргаш делхаду бомба эккхийтарах кIаллара бовла. Майлстоне граждански бокъонаш бахьан къовсам лоаттабеча кампанена юкъе дакъа лоацачун автомобиль йоагайир. Граждански бокъонаш бахьан лоаттабеча къовсама юкъе хьинаре дакъа лоацаш хиннача негра Сайлес Макте дезала топаш йийттар Гринвуде.

Укх деношка расисташ Гринвудерча телевизиони центра студе чу а хьийлха, къиза йийттар директора Олин Хиттса цо Миссисипе хиннача террорах йола объективни информаци яьчуд тIехьагIа.

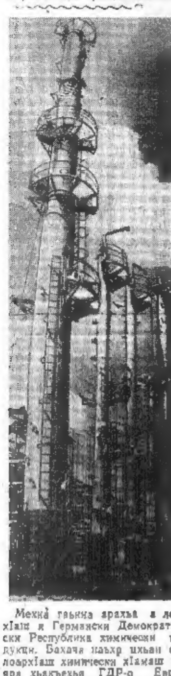

Мехкй гаькна яраха а лоархIаш я Германски Демократически Республика химически продукци. Бахача цаьхр цхьан сага лоархIаш химически хIамаш хьаяра хьакъехьа ГДР-о Европе хьалхарен США-л тIехьа дунен тIа шоллагIен моттиг лоац.

«Лейна», «Буна», «Биттерфельд», «Шведт», «Шварце пумпо» яха дегIайоагIаш йоле гиганташ, йоккхача химе маякаш я ГДР-а химически производство 1970 шу тIакховчаш 1963 шера хинначоа юхе 80 процент совгIа лакхъергъяраш.

«Лейна» яхача комбинате Мерзебурга юкхе толамца деш латт предприяте шоллагIа эргIа хьалъяра ду балхеш.

СУРТА ТIА: «Лейна-II» яхача предприяте технологически оборудованена еш йола монтаж.

АДН—ТАСС сурт.

ЛОАЦЦА

● Могадише кхаьчае СССР Министрий Советерча арахьарча экономически бувзамий Паччахьалкхен комитета председатела заместитель А. И. Алиханов. Советски Союзера вахача хьаьцо Советски правительства цIерах Самале правительствага дIалургья дог цIена новкъостал дара гIулакх тIехьа СССР-о городе Уоджнде хьалъяь госпиталь. Самалийски халкъа долча совгIата Советски Союзо хьаь кховлагIа объект я из. Ер шу долалуш Самалийски правительства ший доалаьба хургйолаш цIаелар Могадишера типография Шейхера туберкулеза духьалара госпитали.

● «Минуте дагадехар» яхаш да документальни фильмай Варшавски студе арахийца киносборник. Киносборника тIа дувц Советски Польски тIемакоша фашистски захватчикех Польша мукъажкхарах, халкъа Польша боахама, политически, культурни вахарах.

● Куско яхача городе (Перу) набахта восстани гIеттаб. Лийца бовхкараш, хамерашта юкъера массехк юкъ йоха а яь. вожаш цIи теха йоагае тIийртаб. Полице топош йийттай гIайттаращта.

ГИЗЕНГА-ЛУМУМБА ПАРТЕ ПРЕДСЕДАТЕЛЬ

ПАРИЖ. 28 июль. (ТАСС). АФП яхача агентства корреспондента Леопольдвилера беча хоамах Конго Къама болам яхача парте Центральни Комитето (МНК) сецам тIайийцаб Антуан Гизенга «парте сийлен председатели лумумбизм лоравиря» лоархIаш. Из решени, йоах Къама комитета коммюнике тIа, тIайийнай, хетаргахьа, МНК парте Къама председателалла Гизенга хоржаргйола парте чрезвычайни съезд гулъялехьа хьалха ханна деш дола гIулакх а лаьрхIа.

Ший хана цу партена керте лаьттаб Конго къама турпал, доазол дехьарча колонизаторий агентаща зуламе вийна Патрис Лумумба.

КУБАЦА БАРТ-ЦХЬОАГIО ЙОЛАШ

ЛИМА. 28 июль (ТАСС). Перу столице Перуански коммунистически парте гулъаь дукхе а нах юкъе бола Кубацарча бартцхьоагIон митинг хилар. Цунна юкъе дакъа лоацаш хилар болхлой, студенташ, цIи хеза демократически деятелаш. профсоюзни кулгалхой.

Митинге къамаьлаш даьча ораторaша дувцар Фидель Кастрой революционни правительства хьалхле а лелаеш Кубе социализм толамца хьалъеш хиларах. Гулбеначa наха хаьдда харцахьа лаьрхIер кубински революцена духьал лоаттабеча къовсаме США империалистически гIозарий кечал йолаш американски паччахьалкхений Организаце (ОАГ) беш бола болх.

КЪАХЬЕГАМХОЙ ЧОТАХ

ЛОНДОН. ТАСС-а корреспондента В. Чуксеев хоам бу:

«Терешкина кафтаэ» а юетаc — цу тайпара а национализаци яьча машиннаькъа транспорта даькъера консервативни правительства политика. ХIанз дукха ха йоацаш укхаза кепа теха араьккхай британски машиннаькъий управлене яь Англе экономика цу даькъа финансови хьал дувцаш хIара шера еш йола доклад. Доклада тIарча даьнеех, совхкара машиннаькъа транспорта дефицит, кIезиг из деннелала а, хIанз а IалаьмaтE йоккхе да — 134 млн. ф. ст.

Из хIама шоашта «керегIаларах» гIаддаха тIар айнай талан буржуазии кепа йоазоно. Цхьабакъда, тамаш я английски машиннаькъа болхлошта-м из ниттг хета. Доклада даннеша хьахьоккхачох, машиннаькъий управлене дефицит кIезигъе вIаштIехьдаьннад итташ эзараш машиннаькъахой балхара дIабахара чотах. Машиннаькъа транспортах пайдан тоъа предприятий хилийта лерхIаш йолча тIехъьикхха юкъачa «бичинга плано» аьхха цхьан 1963 шера балха тIара арахьайсар 38.5 эзар гарте машиннаькъа болхлой, дукха наькъаш дIагкъайлад, машиннаькъа мастерскеина болх боанеш весаб 9 эзар гарте саг. Деррига а дIалаьрхIача машиннаькъий болхлой аланеш тIара 28 млн. ф. ст. яхача «ходаьд» управлене.

АРХИЕПИСКОП МАКАРИОС АФИНАШКА

АФИНАШ. 28 июль. (ТАСС). Селхан укхаза кхаьчав Кипра Республика президент архиепископ Макариос. Цо грекий кулгалхоща Кипра деша хьакъехьара переговораш ергья.

Аэропорте ше кхаьчача Макариоса аьлар, Кипра кризис дегIаяра хьакъехьа керттера ха оттарца дувзадена еш я хIанз ше ю гречески правительства членаща ю переговораш. Цо дика хет сона аьлар Кипра деша хьакъехьа шин мехко цхьана тIайийнача гIулаккашта тIехьа латташ Греце премьер-министр Папандреу, чакхвалар Грецене низ бошнехьа а.

«Неа» яхача газето араьккхай Макариоса интервью. Кипра правительствана керте латтачо аьлар, сона хетачох, ООН Генеральни Ассаблей сессе дувцаргдолаш юкъе дахьа дезаргда Кипра дош. Цо цIаькха а белгалдаьккхар, Кипра дош къовстадеш дола цаI мара доаца гIулакх да Кипр йнзэв а дувцаага йоацаш а ший лоIаме хилар аьнна. Цо йиш хулийтаргья Кипра халкъага ше къастаре принципа ларда тIа ший кхоане кийчъе.

МОСКВА, Столица Къулбехьен-Малхбузен хьалъе йолаьй мехка эттара йоккхагIъярех йолча библиографически центра — СССР Iилмай Академе фундаментальни библиотека здани. Кхоза вIаштIара даьча цIеной здани хIама ца эшшаш миллиона дхьлагIа дакъе кубически метр йоккха гобаьккха баьшара царк а болаш, хоза юкъе гIоргьи районе архитектурни ансамбла.

Библиотека залаш 700—800 делкъча сага лаьрхIа я. Хьалхарча шин этажа тIа хургья ворхI миллион тонаш йола книгохранилищаши библиографически балхах йола помещенеши. КхоалагIча этажа тIа — читальни залаш.

Конструкцей каркасни системо, зданенаа еча паргIатарча планировко йиш хулийт, нагахьа сайна эше, кхы а пхиъ-ворхI миллион том чутIоргдолаш книгохранилищаш шерьe.

Юкъерча читальни залеш совгIа хIараяр 20—30 сага лаьрхIа кабинеташ хьое проект оттанаб. Оаз дIахоаргйоацаш уж помещенеш шолха кизгаб йоакъаш йоаш хургья. Здане архитектура вай хьаяра я: укхаза дукха хизга, металл, аьшка бетона каркас я. КхоалагIа этаж лабе а хале тIехьнахьа ярж кIаллхарча шиннена мах тIакхоачаргбоацаш.

Библиотека хьалъю «Мосстрой-5» яхача треста коллективо. Проект оттанаб архитектора Я. Белопольске, Е. Вулыха, Л. Мясожникова, инженера-конструктора А. Судакова, технолога Т. Пашенко.

СССР Iилмай Академе фундаментальни библиотека хьалъяь еккха йоахI Октябра 50 шу дуза ди хьатIакхоачаш.

СУРТА ТIА: района архитектурни ансамбла чуоттаяь СССР Iилмай Академе фундаментальни библиотека макет.

Н. Грановске сурт.
ТАСС фотохроника.

НИКЪ ДИКА ХИЛБА ХЬА!

М. Ю. Лермонтов ваь 150 шу дизар дездерга укх шера беррига а прогрессивни наха. Советски Союза дукхача театрашка цун произведенеех спектаклаш оттаяй. Эрсий а дунен а литература юкъе гIоръянна произведени — «Вай хана турпалах» кино довиккхаш а М. Горьке цIерах йола киностуде. Фильм оттаду РСФСР искусства заслуженни деятеля С. И. Ростоцке. ХьалхагIа по уттадаьа «Лаьттен нахи», «Майски сеэкъаш», «ГIулакх Пеньково хиннад» яха кинокартинаш. Бэла, Казбича, Азамата, аьлан ролаш ловзаяра Кавказера нах харжа даьрхIар творчески группа. Из группа вайцига, Грозне а хилар. Къилбасена Кавказа театрашка Казбича роль ловзаерашта юкъе вийха вар Х. Нурадилова цIерахча Нохч-ГIалгIай драмтеатра актер Мамилов Суламбик а.

Июнь бетта боккха кхаъ бера тха театре: «А. И. Горьке цIерахча киностуде художественни совета сопамца Казбича роль ловзае чIоагIъяьа С. Мамилов».

...Марсело Альварес («Тереза ць ди»), полковник Мигуэль («Эзара шоллагIа йола бийса»), комиссар Кошкин («Любовь Яровая») — Х. Нурадилова цIерахча театра сцена тIа уж образаш хьакхеллай С. Мамилова. Шоайла вIашш тара бац уж турпалаш, бакъда, цхьайола оамалаш цхьатара я из: денал долаш хилар, хала дале а дIаьоладаьр чакхдоаккхаш хилар, хиначa хIамaнна тIакхуваш хилар. ХIара рола цхьа ший — «мамиловски» хIама юкъе хьо цо, хIара образ дикагIа йовзита гIерт. Турпален гIулакхаш доахка образаш дукха еза актера. Цхьа хIама да Суламбика дагадоаллаш — театре а кино а Нохч-ГIалгIай къаман сий долча вийй А. Шерипова роль ловзаелта. ХIанз а из лаьха яц театрага, бакъда, вувер дуцна лаьрхIа хийно еш ва, революци бахьанца майра лийтача А. Шерипова даь къамеьлаш Iомаду, цун статьяш еш.

...С. И. Ростоцкеа бувзам болаш ва Суламбик. Цар шоайла къахьташ яьду. «Веза Суламбик!, — аьлу режиссера. — Iа хьай кердача баьхах мел хьаер хийса да... Iа кино ловзаергъяр нохчочун образ яле а кIезиг-дукха чергий мотт Iомабелахь. хIанa аьрча черсий метта хун нохчо ва из. Иллича нохчий метта а дакхха мегаргда. Говра тIа вагIа а говр лелае а Iалаьмате дика ха деза. ДукхагIа еш Лермонтова произведенеш. ДIахо додар тьоаа хьайна дика хов».

— Казбич — кура, денал долаш, ахчан сутара воацаш, кIезига а доастама а воацаш вола саг ва, ший са сайна дукха веза пуя ший тешаме новкъост — ди — ше хет цунах Мамилова.

Экрана тIа шоа болаш, тIах аьнна, кадай, дике говра баьрий хила веза Казбич. Из ше мел дар де хала хургда, бакъда, Суламбик цунах бIухъожаш вац.

Нальчика гаьна йоацаш уллача говраш лелаеча заводе кара Iомаеш а Казбича говр — Карагез, хIьата говра тIа вагIа а гера леладе а шеьрлуш тренировкаш ергья Мамилове. — Со дукха везаш я вовзаш а хила еза Карагез, — йоах Суламбика.

«Тамань» яхача даькъах кино даькхха доалаш латт, нагуст бутт чакхбоалаш «Бэла» яхача даькъах кино дакхха доаларгда.

Кино хьалхара тIа боакха кийчлуш ва вай мехкихо — Мамилов Суламбик. Из нетгара хала эказаен я. ТIехдика не дIаяла вIаштIехьдалаца хьа, никъ дика а хилба хьа, Суламбик!

Р. ХАКИШЕВ,
Х. Нурадилова цIерахча Нохч-ГIалгIай драмтеатра актер.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара) Нохч-ГIалгIай драмтеатре актер С. Мамилов, (аьттехьара) С. Мамилов Казбича гриме.

„Терек" котъьялар

Селхан Грознерча Орджоникидзе цIерахча стадионе «Б» классе РСФСР IV зоне хьалхара моттиг яккхара йолча яхье лайзар «Терекъ» Кировобадера «Динамо» командай футболисташ.

Хьалхарча тайме счет хьаелла йиш йолча дукхахча торонех найда эцанзар «Терека» нападающеща. Цхьаккха командага совле йоацаш чакхъьялар хьалхара тайм.

ШоллагIча тайме дикагIа лоавз грозненцаш. Динамовций наIараща массехказ кхераме моттиг хул. Бакъда, Жердева, Дьяченко, Данилова гол чутоха вIаштIехьалац. 56 минуте хьалхара бургаш чутехар И. Вордовскеха. Укх сизоне цо чутеха иттлагIа бургаш ер из. Ловзара тIехьарча секундашка ше цхьаие массеяк защитник Iеха а ваь шоллагIа бургаш чутехар Ю. Солнцева.

Счет 2 : 0 йолаш «Терека» футболисташ котбаьлар. ХIанз 27 очок я грозненций.

М. МУСИЕВ.

БАСКЕТБОЛ

Аьттув балaнзар

ТIехьарча шерашка Грознерча баскетболах ловзар дезарашта бIаргаго вIаштIехьдаьннадац баскетболах дика ловза командаш. Цхьабакъда, укх деношка Грозне «Динамо» яхача стадионе дIадоладеннача ловзарашa чIоагIа гIадбегар баскетбол езараш. ДСО общества Центральни Совета хьалхле яккхара финальни ловзар доланир Российски Федераце кхалнаькха пхийтта командас. Царна юкъе я «А» класса йиъ команда — Москвера «Серпи Молот», Новосибирскера «Сибирячка», ниттш кхы а. Дувен хахкъашта юкъерча яхьашка вай мехкасий лоадаь спорта мастераш бе командешта юкъе, «А» класса командаш а эттара хьалха ловзаш а вай городе.

Ловзар дIадоладеннача хьалхарча деношка дика лайзар Грознера баскетболисткаш. Ловзара площадка фусам-даьша дика дIадихьар хьалхара вIашагIкхетар. Совхка Центральни Совета ДСО «Труд» яхача общества чемпион хинна Пензера «Заря» яхача командал котбаьлар Грознера баскетболисткаш (счет 53:41). Къаьстта дика лайзар командe дакъа лоацаш йола Т. Чудайкина, команда капитан Ф. Цаликова. Ловзара хьалхарча туре ниттта дика лайзар Свердловска «Калинин», Ярославла Шинии завода, Ленинграда «Зенит» яха командаш.

ШоллагIа тур йолалуш вай команда толам баланзар: Ленинградера «Волна» яха команда котъьялар счет 34:23 а йолаш. Грознерча баскетболисткай толам ца балара керттера бахьан дар бургаш чIоагIа ца кхоссар.

Яхь шоллагIчен кхоалагIчен турашка геттара дика лайзар «А» класса командаш. ДIахорча туре вай баскетболисткаш ловзаргба Советски Союза ниа йолча баскетболисткай командаца — Свердловскерча «Уралмашаца». Цхьабакъда, призови моттиг яккхара яхье дакъа лаца йиш яц вай команда цхьайолча командашца ловзаш толам ца бахарах. Баскетболах ловзар Грозне хIанз а дIахьош да.

Д. КОДЗОЕВ,
хьалхарча категоре судахо.

ШКОЛАЙ ЙОАКХО ЯЦ

Шаьла районерча Алхероерча 8 шерарча школа классе цIенош тоьац. ТIаэиаш доа цIенош хьалдалга йоашта тIайийцаз юртарча комсомольцаша. Цар уж хьалде чIагIдир общественни хьисапе.

Школа директора Л.-А. Тимиралиева хьалхлeнца массехк воскресникаш болх баьча цар пенаш хьал а ваь, тхов тIабиллар цIенашта. Бакъда, дIахо сецаб болх.

Цу юрта Куйбышеве цIерахча колхозо яйнаш тоха еражхаш, кхыйола материалаш лора деша доагIача берашта кхы тIаэша классни цIенош хургдар. Цхьа бутт мара бесабаш дешара шу дIадоладала, из тIехьатетта йиш йоацаш гIулакх де. Бакъда, колхозо деш цхьакха а новкъостал дац.

— Укх шера деша дакха ха кхаьча бераш юкъеоэрал совгIа, оаха деша хьозаргья даша вала ха яха йийгаш а, — йоах школа директора, — ДIадахача дешара шера тха школе деша баьгIар 16 — 17 шу дола кхалнах, 5 — 6 классаш аьлар цар. Бакъда, комсомольцаш церга 8 шера дешар дешийта дага ба.

Ший лазаршта наргIатта деша йиш хургйолаш помещенеш хилийта деккарийле а Куйбышева цIерах йола колхоз.

С. КАПИЕВА.

ДЕГА БЕЗАМ Е КИСАН БЕЗАМ?

Фельетон

Дукха шераш хьалхе турккий султана, е персиний шаха шоай итташ истий чубола гаремаш лелаеш хиннаб. Бакъда хIанз уж а кхийттаб дукха истий кхувлилга лертIа доацилгах. Шоаш моарал деш хинна истий цар хала лелабаьб: уж харцахьа леларгбоацаш, лийрача маIача сагах цар бIаргкхетаргбоацаш (хьанна хов везалойа а) тIехнахьа чIега бетташ хиннаб, лаьрхIа уж лорабеш евнухаш яхаш нах лелабеш хиннаб...

Бехк ма билалаш ер оаха ниттта доладарах, оахош вувцаргвар царех сaг ца хиларах шо дIахкетале лоаш да тхо. ХIанз вай вувцаргволчунна дика хов вай зама хувценнаяга: исташте чIегаш детта а яцаш дац, е уж лорабеш евнух лелаве а хьаштдац. Цудухьа укхо беррига ший истий къаьстта боахам а билла вIаш уллув Iохошабаьб. Цхьа хIама-м да цунна новкъа долаш: вай общества а цун законаша а могаш дац дукха истий кхувлилга. Бакъда, из дукха теркалдац Наьсарен районерча СурхотIарча Албогачиев Мусай ИбрахIима. СурхотIа баха нах вайна раьза боацаш ма хилба из шоай юртара ва аларах. Цар шоаш цхьаккха дича ала тиган ИбрахIим шоай юртахо ва — «ЖIале отарашкара» ва йоах цар из. Ма моттлаш «ЖIале отараш» Iаьдела учреждененка дIа а изъяь, административни моттиг я. Укхаза бахаш Албогачиев ИбрахIима истийн цар хоара пхи жIалнийа да. Цудухьа аьннаде а, е ИбрахIимцарча ца безама аьннаде а — «ЖIале отараш» аьнна цIи тилай СурхотIа бахача наха цу кутах.

Вай хана хала да йиъ-пхиъ сесагаца сaг вах аьлча теша. Сaг йоалаеш хилча — езалдаро, дега йIовхало йоалайойт из. Бакъда, чиншта арга, нагахьа цун дог доаллача шик латташ хилча а, дега йIовхало Албогачиев ИбрахIимага пхиъ саг йоалайтай. Цхьаккха шеко яц цуа истоша Эльберда Мадинета, Бунхой Iайшета, Къовсама Мазе, Бекбузара Совдата, хIаьта дукха ха йоацаш цунгера дIа а яьнна цIаьхача пхелагIча сесаго (цун цIи йоаккхаргьац вай, тIехьа дале а кхета а кхийтта цIаьхай из) из кхеталац аьлча. ТIаккха малагIа бахьан да Албогачиев ИбрахIим пхе сесагаца вахар?

Цу хаттара жоп долалургдац, газет дешараш, нагахьа хьалха ИбрахIим мала» вай ца хьежача. Цо шийна дIаязъйита ха 65 шу да, бакъда, дукха ха йоацаш республикански судмедэкспертазо бигь а даьд, чIоагI а даьд цун 50 шерал тIех ха йоацилга. Ший ханах а совкетарал леладе гIерт ИбрахIим. Цунна хов ха яхача сага, воккхача сага вай общества йоакхо еnга. Сенна эш цунна ший йоаца ха тIаетта, нагахь общественность Iехое ца эше? Иразa дола нах-м ха кIезигагIа дIа мел йола дикагIа хеташ ма хуний!

Цунна а жоп лаха хала дац: къахьегамо яьккха цхьаккха шоак яилаца Албогачиев ИбрахIима кулгeц. Укхаза ала дезаш да цхьа хIама: тIехьарча хана во кхетадьд общества шийгара хIалуш найда а боацаш, тувеaддалаца лeладента цхьанна тайнара могийташ доацилга. Цудухьа, «Эканевский» совхоза СурхотIарча отделенега цхьа гектар свеклаш яйиар ло лелае. Хьа-м вийцар, гIулакх-м дийзар, е хIанз деш а вац. Укхазара дIадолалергна вай, лакхе, сенна эш Албогачиев ИбрахIима пхи сесаг яхача хаттара дола жоп.

— Хьагулле, хьадолле! — аьнна хоам бир цо ше свеклай гектар хьа а ийца чувеначa сарахьа ший беррига исташке. — Свеклай гектар аз хьанийцай, дIахо де дезар шоашта ховргда шоана...

Кхы хIама тIатоха дезаш дацар. Тахан хьалха Iамаш бапар цун истий Мадинати, Iайшети, Мазни, Совдати ИбрахIимо батах хьа а далале цунна йоаш дар кхетаде а, цхьанкха духьале йоацаш кхоачаше а. Из ниттта ца хилча-м ший дукхача истий мар а хIана оалар цох. Свеклашта гIулакх деш ба истий. Цунах-м тамаш еrга а дацар, тамаш йолаш да цхьаькха: исташа баьча балха учете цунах доагIа алапиа ший хан-ханиахьа Албогачиев ИбрахIима цIерах дIаяздаь хулаш хилар. ИбрахIима из шийна дIаяздайтарах тамаш е ца эзнага вайна хIаилзе а гучадьинад, бакъда, къахьегама закона телха а деш из цун цIерах СурхотIарча отделене кулгалхоша дIаяздарах ем я вай ю тамаш.

ХIанз кхетий шо, дега безам ба, е кисан безам ба ИбрахIима ший исташцара бар? Нагахьа шо ца кхете оаха дIахо а дувцаргда [illegible]

СурхотIа къулбехьа Iоьвхкай Албогачиев ИбрахIима СурхотIа бахача вaха «ЖIале отараш» аьнна цIи тилла отараш. Малаш ба цига бахараш? Эттара хьалха агIа ИбрахIим ше чувакха цIенош, цунна уллув — Мадината дараш, цигара дIахо Iайшета дараш. тIаккха — Мазе дараш, эгIа йистте Совдата дараш. Нагахь ИбрахIима кхы саг йоалае дагадохе — даьсса уллаш кхы а лаьтта да. (Цунна из дагадохе тамаш ма елаш, хIана аьлча, пхелагIа йола сесаг цIаяхача деьз, саг йоалае езаш аз ше яхаш каст-каста хьоахадеш ва, йоах ИбрахIим). Исташта уллув ца деш, шайна хьалхкашка дaьд цо ший наьна къаьстта дaь цIенош — миччa бесса дале а, нана — нана хилаза ялац. ХIаьта, нагахьа хIара цун сесага доалахьа цхьаца етт а, кхыдола кегий хьайбаши оалхазараши а дале, наьна цIерах лелаеш тамаж а. Истий а ший, а наьна а цIерах Албогачиев ИбрахIима леладу коара лаьтта шин гектарал тIех доал. Вешта, гоари, ворден, бидаркея, ниттте кхы цун доалехьара «кега-мегга» хIамаши-м вай ювцарг а яцар. Хетаргахьа, тоъаргдолаш да вай мел лийцар Албогачиев ИбрахIима исташцара безам бовза а, из ше малав ха а.

Дале а, юхера кхы цхьа хаттар да жоп лахаиза даргвоацаш: малагIча законех, малагIча моральни бокъонех вах Албогачиев ИбрахIим? Ший цхьаккха а сесагаца законах регистраци яь вац из. Цунах ше бехктокхама кIалхара вaргва аьнна, боахам мa могга шерба, цхьан шаьл общественна дIалуш найда а боацаш, хиннка санна общественна вакха ше мегаргвa аьнна хет цунна.

Тамаш йолаш да ше малагIча хана вах ИбрахIима дIахайта ца хилар. ЖIали Iех каравaн ший наькъа йода, — яхаш узбекий кхьа кица да. «ЖIале отарашка» мел жIалеш Iехе а вай общества законаш телхадайта йиш яц цхьаннега а. Сенна эш, малагIа бахьан да вай фельетона турпал санна бола нах вайна юкъе лоаш хилар? — Цу хаттара жоп делча бакъахьа хургда Наьсарен района кулгалхоша.

Б. ШАПСУРКАЕВ.

Редактора зам. А. А. МЯКИЕВ.

ЛадувгIа

РАДИО: 6.30 — Юрта боахама болхлошта передача (гIалгIай меттала); 6.45 — концерт; 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор; 7.20 — радиой телевизиони передачей программа; 8.15 — «Сердало» газета обзор; 8.25 — илланаш; 8.45 — «Къона тIехье» яха передача (эрсий меттала); 16.00 — передачей программа; 16.05 — «Советски композиторий илланаш» яха концерт; 16.30 — керда хоамаш (гIалгIай меттала); 16.45 — «Нийсхоин гуманизм уйлаеца» яха беседа (гIалгIай меттала); 17.00 — «Дунен тIа вахар хьехкхар» яха беседа (эрсий меттала); 17.15 — «Къонал» яха передача (эрсий меттала); 17.30 — керда хоамаш (эрсий меттала); 17.45 — «Iилман дунен тIа» яха беседа (нохчий меттала); 18.20 — керда хоамаш (нохчий меттала); 18.35 — «Бегий иллеш» яха концерт.

УКВ: 9.00 — «Композитор Холминов» яха концерт-очерк; 9.40 — «Молодо-зелено» яха радиопостановка; 11.05 — «Демон» яхача Цинцадзе балета тIара фрагменташ; 19.00 — «Аршин-Мал-Алан» яхача музыкальни комеде монтаж (нохчий меттала); 19.45 — «Розона тIара иллеш» яха передача; 20.15 — «Кармен» яха Бизе опера.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.20 — Передачей программа; 18.25 — телевизиони кедадаш (гIалгIай меттала); 18.35 — юрти нахи. Наурски лаьтта хьовлд; 19.15 — «Шн кхь ялашь» яха киноочерк; 19.40 — «Сатирически объектив» яха телевизиони журнал; 20.05 — Станокашта хьалхашка прибористаш. Электроприборий заводера репортаж (нохчий меттала); 20.20 — киножурнал; 20.30 — Алан мугIараш. Чахиев Капитона поэтически тIехьале; 21.00 — передачей программа; 21.05 — «Донска ниве» яха художественни фильм; 22.10 — Хьалхле лелаеча колхозе тахан. Кинорепортаж (нохчий меттала).

г. Грозне, Северная яхача улицагIа, № 14, йолча яхача Ананьева Валентина Семеновнас суда тека ю йоаккхаш воалача Ананьев Александр Гавриловичагара ше хьаллерах дола дош суде деннад.
Дош дувцаргда Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхерча суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Шеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора зам.—2-07-01; бехктокхама секретара—2-45-48; партийни вахарен, промышленни юотбоахамен, письмой отдылей — [illegible]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-66-72.

«Грозненский рабочий» издательства типография. Революции проспект.

Типография из-ва «Грозненский рабочий». Проспект Революции.

СФ02175. Заказ № 4153.